

Schoolplan SBO De Wijngaard 2011 - 2014

Bijzonder Betrokken

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	4
2	OPDRACHT VAN DE SCHOOL	6
2.1	Wat voor school is De Wijngaard ?	6
2.2	Wat is onze doelgroep ?	6
2.3	Visie en missie.	6
2.3.1	GIP en PBS	8
2.3.2	Onze didactische doelen	8
2.4	Externe ontwikkelingen	8
2.4.1	Weer Samen Naar School	8
2.4.2	WEC/REC	9
2.4.3	Passend onderwijs	9
2.4.4	Naschoolse opvang	10
2.4.5	Beleidsvoornemens	10
3	KWALITEITSZORG EN KWALITEITSBELEID	11
4	ONDERWIJSKUNDIG BELEID	18
4.1	Onderwijskundige doelen	18
4.2	Onderwijsinhouden	22
4.2.1	Nederlandse taal	22
4.2.2	Methoden en materialen Nederlandse taal	23
4.2.3	Engels	37
4.2.4	Rekenen/ wiskunde	37
4.2.5	Oriëntatie op jezelf en de wereld	42
4.2.6	Kunstzinnige oriëntatie	44
4.2.7	Bewegingsonderwijs	45
4.3	Zorg voor de leerlingen	45
4.3.1	De Zorgstructuur	45
4.3.2	Bewaking onderwijskundige kwaliteit	47
4.3.3	Beleidsvoornemens	47
4.4	Werken met arrangementen	48
4.4.1	Uitstroombestemming en leerstandaard	49
4.4.2	Beleidsvoornemen	49
5	PERSONEELSBELEID	51
5.1	Integraal personeelsbeleid (IPB)	51
5.2	Bekwaamheidsdossier	51
5.3	De gesprekkencyclus :	53
5.4	Het persoonlijk ontwikkelingsplan	55
5.4.1	Beleidsvoornemen	56
5.5	Formatiebeleid	56
5.6	Taakbeleid	57
5.7	Begeleiding	58
5.8	Beleid ten aanzien van werving en selectie	58
5.9	Overige aspecten	58
5.9.1	Arbeidsomstandigheden	58
5.9.2	Verzuimbeleid	59
5.9.3	Vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding	59
5.9.4	Bevordering van arbeidsdeelname van allochtone werknemers	59
5.9.5	Deeltijdarbeid	59
5.9.6	Consequenties (meerjaren)planning	60

6	OVERIGE BELEIDSTERREINEN	61
6.1	Algemeen (strategisch) beleid	61
6.2	Financieel beleid	61
6.3	Materieel beleid	61
6.4	Relationeel beleid	61
6.5	Beleid met betrekking tot arbeidsomstandigheden	62
6.5.1	Schoolveiligheidsplan	62
6.5.2	Gezondheid en welzijn	62
6.5.3	Verzuimbeleid	62
	BIJLAGE 1 - ONDERTEKENING	63

1 Inleiding

De Wijngaard is een school voor speciaal basisonderwijs.
De school ressorteert onder het bevoegd gezag van de Stichting voor Christelijk Speciaal Onderwijs in het Gooi e.o. (Stichting CSO).

Naast De Wijngaard vallen de volgende scholen voor speciaal basisonderwijs onder het bevoegd gezag van de stichting:

- Christelijk Instituut Indon.
- Het Mozaiek

Behalve deze 3 scholen voor speciaal basisonderwijs kent de stichting een school voor zeer moeilijk lerende kinderen :

- De Klimopschool.

De Stichting CSO is bestuurlijk ingericht volgens het z.g. 'one tier-model'. Hierbij is er sprake van een Algemeen Bestuur (AB) dat toezicht houdt op het Dagelijks Bestuur (DB). Binnen de Stichting CSO wordt het DB gevormd door de bestuurder / directeur.

Een aantal onderwerpen in dit schoolplan is voor de 3 sbo-scholen (De Indon, Het Mozaiek en De Wijngaard) gezamenlijk beschreven.
Een aantal onderwerpen is schoolspecifiek.

Daar, waar het de 3 scholen betreft zal in dit schoolplan gesproken worden over :
de scholen en/of stichting cso.

Daar, waar het een schoolspecifieke zaak betreft wordt de naam van de school gebruikt.

Dit schoolplan is gebaseerd op het Strategisch Beleidsplan van de Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs in Het Gooi e.o. Er staat in dit schoolplan beschreven hoe de school georganiseerd is, welk beleid wij hanteren en welke ontwikkeling wij door willen maken in de periode die dit plan beslaat.

Dit schoolplan heeft de onderstaande functies:

- Het geeft duidelijkheid over de beleidsterreinen aan alle schoolbetrokkenen
- Het biedt een kader voor de interne dialoog over het schoolbeleid;
- Het maakt inzichtelijk waar de school nu staat en waar we de komende vier jaar naar toe willen;
- Het is een uitgangspunt voor de planning per schooljaar;
- Het is de basis voor richtinggevende ontwikkeling van de school;
- Het is een verantwoordingsdocument in de richting van de landelijke overheid.

De intentie van het schoolplan is dat het een instrument wordt dat bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit van de school.

In **hoofdstuk 2** Opdracht van de school wordt antwoord gegeven op een aantal vragen zoals: Waar staan we voor? Wat moeten we? Wat kunnen we?en Wat willen we?

De in **hoofdstuk 3** beschreven kwaliteitszorg en het kwaliteitsbeleid vormen de leidraad voor verdere beleidsontwikkeling.

Jaarlijks zal met het team geëvalueerd worden in hoeverre er bijstelling moet plaatsvinden.

Evaluatiegegevens en uitgewerkte plannen zullen als aantekeningen bij dit schoolplan gevoegd worden en over vier jaar worden verwerkt in het nieuwe schoolplan.

Welke keuzes ten aanzien van de leerstof, de werkwijzen, methoden en ontwikkelingsmaterialen zijn gemaakt, staat beschreven in **hoofdstuk 4** Onderwijskundig beleid. Hierin wordt duidelijk of

ons onderwijsprogramma in overeenstemming is met wat de kerndoelen aangeven. Verder beschrijft dit hoofdstuk hoe onze leerlingenzorg is vormgegeven.

In **hoofdstuk 5** Personeelsbeleid worden initiatieven op het gebied van nascholing, begeleiding en de verdeling van taken en werkzaamheden over het personeel beschreven.

In **hoofdstuk 6** komen de over overige beleidsterreinen zoals algemeen (strategisch beleid) en financieel beleid aan bod.

- Er staan in dit schoolplan verwijzingen naar beleidsplannen. Deze beleidsplannen zijn in te zien in de directiekamer van de school of staan op de website van de school.

De overheid vraagt aan alle scholen om ouders inzicht te geven in hun manier van werken. Aan iedereen die kinderen op onze school heeft, leggen wij verantwoording af over onze manier van werken en de behaalde resultaten. De onderwijsinspectie toetst of de inhoud van de gids overeenkomt met de schoolpraktijk.

Het bestuur en de medezeggenschapsraad zijn het eens met de inhoud en hebben gecontroleerd of de gids voldoet aan de wettelijke vereisten. De inspectie krijgt een exemplaar van deze gids toegestuurd.

C.K. van der Jagt

2 Opdracht van de school

2.1 Wat voor school is De Wijngaard ?

De Wijngaard is een christelijke school voor speciaal basisonderwijs.

Op De Wijngaard beschikken we over de expertise om een optimale schoolontwikkeling te bewerkstelligen van kinderen die een beschikking hebben van de PCL van ons samenwerkingsverband.

2.2 Wat is onze doelgroep ?

Wij richten ons op leerlingen in de basisschoolleeftijd die moeilijkheden ondervinden in hun ontwikkeling en zich door complexe problematiek de leerstof van het basisonderwijs niet vanzelfsprekend eigen maken.

Van complexe problematiek is sprake bij de volgende factoren (of combinatie van):

- een algehele ontwikkelingsachterstand
- achterstand, dan wel een problematisch verlopende sociaal – emotionele ontwikkeling waardoor tevens onderwijsachterstand is ontstaan
- een dysharmonisch ontwikkelingsprofiel waarbij een ernstige onderwijsachterstand geconstateerd wordt
- specifieke ontwikkelingsstoornissen als ADHD, PDD-NOS, NLD

Omdat we binnen onze school veel kinderen zien die achterblijven in de ontwikkeling moeten we daar rekening mee te houden.

We zien bij onze kinderen vaak kenmerken als :

- hoge mate van impulsiviteit: ongerichte activiteit
- passiviteit
- in taakgedrag een slechte selectieve aandacht
- gebrekkige analyse en structurering van wat hen wordt voorgelegd
- moeite met abstraheren en generaliseren
- sprake van grote vermoeidheid

2.3 Visie en missie.

De visie van waaruit we werken is vanaf de werkvloer van de stichting ontwikkeld. Ouders, leerkrachten, directeuren en bestuurders zijn hier actief betrokken bij geweest. De visie geeft ons ideaalbeeld aan, wat we willen bereiken en wat ons uniek maakt.

De stichting CSO heeft de visie als volgt geformuleerd:

“Onze kinderen geloven in zichzelf en halen het maximum uit hun talenten”

Als kinderen vanuit een stevige basis zich willen ontwikkelen hebben ze alle mogelijkheden om zelf ver te kunnen komen.

*“There are two things we should give our children:
One is **roots** and the other is **wings**.”*

In de missie geven we aan op welke wijze we ons ideaal willen verwezenlijken.

- We werken vanuit onze christelijke identiteit
- We ondersteunen kinderen in de ontwikkeling van een stevige basis
- We werken aan hoge leeropbrengsten
- We zorgen voor een optimale aansluiting op het vervolgonderwijs
- We zien ouders als partners
- We ondersteunen ouders als dat nodig is
- We bieden onze expertise aan leerkrachten in het regulier onderwijs
- We stimuleren de voortdurende ontwikkeling van onze medewerkers

Verder is onze missie op een vijftal pijlers gebaseerd:

We zijn:

➤ **Identiteitsgericht**

De christelijke identiteit is de basis voor het werk en is tastbaar en zichtbaar in de positieve manier waarop we binnen de school met elkaar omgaan.

➤ **Kindgericht**

Kinderen voelen zich veilig en gewaardeerd

Kinderen zijn welkom

Zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van kinderen staat voorop

We ondersteunen kinderen bij de ontwikkeling van actief burgerschap: de ontwikkeling van een eigen identiteit en democratisch denken en handelen.

➤ **Toekomstgericht**

We zijn ambitieus

De school is voortdurend bezig met ontwikkeling

We gebruiken moderne methodes en materialen

Ons onderwijs is vernieuwend

➤ **Resultaatgericht**

Ons onderwijs is van hoge kwaliteit

We werken aan hoge opbrengsten

Onze leerkrachten zijn professionals, ze bieden onderwijs op maat

➤ **Maatschappijgericht**

We besteden ruime aandacht aan normen en waarden en de kinderen worden bewust gemaakt van maatschappelijke thema's zoals goed burgerschap, natuur en milieu, de derde wereld en mensenrechten.

Wij willen in ons dagelijks handelen uitgaan van de volgende basisprincipes :

Relatie :

kinderen moeten weten dat ze gewaardeerd worden en dat anderen met hen om willen gaan.

Competentie :

kinderen moeten in zichzelf leren geloven, waardoor ze tot ontwikkeling kunnen komen.

Autonomie :

kinderen leren zich te ontwikkelen tot zelfstandige personen, die sturing kunnen geven aan hun eigen leven.

Acceptatie is een eerste en noodzakelijke houding.

Sensitiviteit en responsiviteit van de leerkracht zijn hierbij belangrijke middelen.

Dit betekent voor ons onderwijs:

De leerkracht moet een omgeving creëren waarin recht wordt gedaan aan verschillen in onderwijsbehoeften van kinderen.

De interactie tussen leerkracht en kind is erg belangrijk. De leerkracht moet sensitief en responsief met zijn leerlingen om kunnen gaan.

Het is de pedagogische taak van de leerkracht ervoor te zorgen dat kinderen zich veilig, uitgedaagd en competent voelen.

2.3.1 GIP en PBS

Vanuit het GIP model (van Groepsgericht naar Individueel Pedagogisch en didactisch handelen van de leerkracht) hebben we een doorgaande lijn in de school gecreëerd ten aanzien van klassenmanagement, voorspelbaar leerkrachtgedrag enz.

In de school werken we tevens met het programma PBS (Positive Behavior Support). PBS is een schoolbreed systeem, met als streven alle betrokkenen van de school; leerkrachten, directie, onderwijsondersteunend personeel en ouders, op één lijn te krijgen wat betreft het omgaan met gedrag.

Het doel van PBS is een positief schoolklimaat te scheppen dat het leren bevordert!

PBS gaat uit van drie basiswaarden: Respect, Verantwoordelijkheid en Veiligheid.

Het eerste niveau van PBS is gericht op de schoolbrede aanpak van gedrag.

Centraal hierbij staat dat gewenst gedrag in alle ruimtes en situaties beloond wordt via het schoolbreed beloningssysteem. Daarnaast wordt gedrag rondom de regels in wekelijkse lessen aangeleerd en geoefend. Ook zijn eenduidige consequenties vastgesteld voor ongewenst gedrag. Op het klassenniveau van PBS wordt ingezoomd op de klassenorganisatie en het klassenmanagement. De afspraken die we ten aanzien van het GIP programma gemaakt hebben zijn opgenomen in het PBS plan.

De gedragswerkgroep bewaakt de afspraken die er zijn ten aanzien van klassenmanagement en pedagogisch handelen en toont initiatieven om nieuwe onderdelen van het programma in te voeren en te implementeren.

Ook het borgen van het programma vraagt voortdurende aandacht van de werkgroep.

Teamafspraken worden vastgelegd in het beleidsplan PBS.

2.3.2 Onze didactische doelen

De kerndoelen vormen de leidraad voor het onderwijs dat wordt geboden.

Voor een deel van onze leerlingen kan worden verwacht dat hun problematiek een belemmering vormt voor het bereiken van de einddoelen.

Ons streven is erop gericht de kinderen zo goed mogelijk voor te bereiden op vervolgonderwijs dat past bij de mogelijkheden van ieder kind.

Van ieder kind wordt na plaatsing een ontwikkelingsperspectief vastgesteld.

Op grond hiervan wordt gekeken wat het verwachte uitstroomniveau van de leerling is per vak.

Aan de hand daarvan worden de doelen voor het komende jaar vastgesteld.

Dit bepaalt de zorg die het kind ten aanzien van het onderwijs nodig heeft.

2.4 Externe ontwikkelingen

2.4.1 Weer Samen Naar School

De directeur van het samenwerkingsverband heeft jaarlijks overleg met de directies van de scholen over de inzet die gepleegd zal worden vanuit het speciaal basis onderwijs. Hierbij wordt

uitgegaan van de vraag die het basisonderwijs heeft en de expertise die vanuit het SBO kan worden geleverd.

Als school vinden we het belangrijk dat we op meerdere terreinen in het samenwerkingsverband werkzaam zijn:

De Wijngaard participeert, samen met drie andere scholen voor speciaal basisonderwijs in het Samenwerkingsverband Het Gooi en omstreken WSNS 3003.

We zetten als school voor speciaal basisonderwijs onze expertise in ten behoeve van de basisscholen in het samenwerkingsverband.

We doen dit op de volgende gebieden :

- (preventieve) ambulante begeleiding
- inzet van orthopedagoog voor diagnostiek en ten behoeve van de PCL intake

2.4.2 WEC/REC

Op 1 augustus 2003 is de wet op de expertisecentra in werking getreden. Binnen deze wet is de toelating en hulpverlening geregeld voor kinderen die vallen onder het speciaal onderwijs. Ouders kunnen, als hun kind voor het Regionaal Expertise Centrum (REC) een indicatiestelling heeft gekregen, kiezen waar ze hun kind naar school willen laten gaan. Of naar het speciaal onderwijs binnen het betreffende cluster, of een basisschool. Als de ouders voor een basisschool kiezen krijgt dit kind een zogenaamd "rugzakje" mee.

Als ouders kiezen voor plaatsing binnen het speciaal basisonderwijs zal voor deze leerling een beschikking moeten worden aangevraagd bij de PCL van ons samenwerkingsverband.

Het komt ook voor dat een leerling met een beschikking is geplaatst op onze school maar waarvan nog niet voldoende duidelijk is wat er met het kind aan de hand is. Door middel van nadere observatie en diagnostiek kan blijken dat het kind is aangewezen op onderwijs op een school voor speciaal onderwijs.

Wij streven er dan naar om voor deze leerling, samen met de ouders een indicatie voor een clusterschool aan te vragen. Afhankelijk van de hulpvraag van het kind en de mogelijkheden van onze sbo-school zal, na het eventueel toekennen van de indicatie door de commissie van indicatiestelling, in overleg met de ouders worden gekeken of de hulpvraag van het kind het beste binnen de school voor speciaal onderwijs kan worden geboden, of dat wordt gekozen voor continuering van de plaatsing op het SBO. In dat geval zal er extra ondersteuning voor de school komen in de vorm van ambulante begeleiding. Met de ouders worden afspraken gemaakt over de wijze waarop extra middelen zullen worden ingezet.

Gezien onze visie op het onderwijs en ons uitgangspunt dat de leerkracht het onderwijsaanbod in de klas zo moet organiseren dat ieder kind krijgt wat hij nodig heeft, zetten we de extra middelen deels schoolbreed in. Uiteraard doen we dit met toestemming van de betreffende ouders. Hiervoor ondertekenen de ouders een toestemmingsverklaring.

2.4.3 Passend onderwijs

De nieuwe wet Passend Onderwijs, die in 2012 in werking zal treden schrijft voor dat elk schoolbestuur verantwoordelijk wordt voor het bieden van een passend onderwijsarrangement aan iedere leerling. Passend onderwijs zegt iets over de talentontwikkeling van ieder kind.

In het onderwijs(zorg)profiel beschrijft elke school welk aanbod aan onderwijs, zorg en ondersteuning wordt geboden. Voor ouders en leerlingen is dan duidelijk waar de school intern grenzen stelt en met welke externe zorg de school haar grenzen verlegt.

Er komt een nieuwe indeling van samenwerkingsverbanden op basis van postcodegebied.

De verwachting is dat voor het Gooi e.o. de grenzen zullen zijn van de huidige twee WSNS samenwerkingsverbanden.

Vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe wet- en regelgeving (naar verwachting 2013) kan een kind pas verwezen worden naar S(B)O na toestemming (= indicatie of beschikking) van het samenwerkingsverband.

Ieder (nieuw) samenwerkingsverband geeft zelf vorm aan de indicatiestelling.

Binnen het samenwerkingsverband 3003, waar De Wijngaard bij hoort is, evenals bij het andere samenwerkingsverband in onze regio, gekozen voor de scan van het Seminarium voor orthopedagogiek om te gebruiken om het zorgprofiel van de scholen op te stellen.

De komende periode zal het zorgprofiel van De Wijngaard beschreven gaan worden.

2.4.4 Naschoolse opvang

De Stichting Kinderopvang Huizen het RIBW verzorgen de naschoolse opvang binnen De Wijngaard. De leiding van de naschoolse opvang bestaat uit personeel dat hbo opgeleid is. Er is bij de leiding specifieke kennis van de kinderen die in de naschoolse opvang verblijven. De omvang van de groep heeft een maximum van 13 leerlingen.

2.4.5 Beleidsvoornemens

De beleidsvoornemens van De Wijngaard worden jaarlijks uitgewerkt in een jaarplan. Gezien de tekortkomingen die door de inspectie zijn geconstateerd zijn er bovenschools drie werkgroepen ingericht:

- Werkgroep zorgstructuur
- Werkgroep onderwijsarrangementen
- Werkgroep kwaliteitszorg

Deze werkgroepen worden extern vanuit de CED groep begeleid.

De werkgroepen sturen de ontwikkelingen aan en in de school zelf wordt er verdere invulling aan gegeven.

Wat de werkgroepen gaan doen staat beschreven in hoofdstuk 3 Kwaliteitszorg

Verder zullen de volgende punten de komende periode worden aangepakt:

- Verdere implementatie PBS
- Koppeling PBS, De Vreedzame School, Zien en de leerlijnen “leren leren” en “sociaal emotioneel” (CED groep)
- Verdere implementatie Parnassys
- Invoering van nieuwe methoden.

We werken met een meerjarig verbeterplan, dat wordt uitgewerkt in een jaarplan.

3 Kwaliteitszorg en kwaliteitsbeleid

Kwaliteitszorg is het geheel van samenhangend beleid, concrete doelstellingen en goed management om de benodigde controles uit te voeren waarmee de school de gewenste kwaliteit systematisch levert en waarmee de school de kwaliteit ook continu verbetert. Kwaliteitszorg gaat over activiteiten die erop gericht zijn de kwaliteit van het onderwijs te bewaken.

Op grond van de WOT (2003) zijn de indicatoren voor kwaliteitszorg in het Toezichtskader van de Inspectie (2009):

- 1.1 De school heeft inzicht in de verschillen in onderwijsbehoeften van haar leerlingpopulatie**
- 1.2 De school evalueert jaarlijks systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten**
- 1.3 De school evalueert regelmatig het leren en onderwijzen**
- 1.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten**
- 1.5 De school borgt de kwaliteit van het leren en onderwijzen**
- 1.6 De school waarborgt de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel.**

Goede kwaliteitszorg vindt systematisch, integraal en cyclisch plaats aan de hand van duidelijke procedures, instrumenten en criteria.

Systematisch:	wordt jaarlijks bekeken (bijvoorbeeld op het gebied van de opbrengsten)
Integraal:	betreft de belangrijke aspecten van het onderwijs en vindt plaats binnen alle geledingen van de school
Cyclisch:	de opeenvolging van zelfevaluatie en verbeteringsactiviteiten vindt op continue basis plaats

In feite komt het neer op het beantwoorden van de volgende vragen:

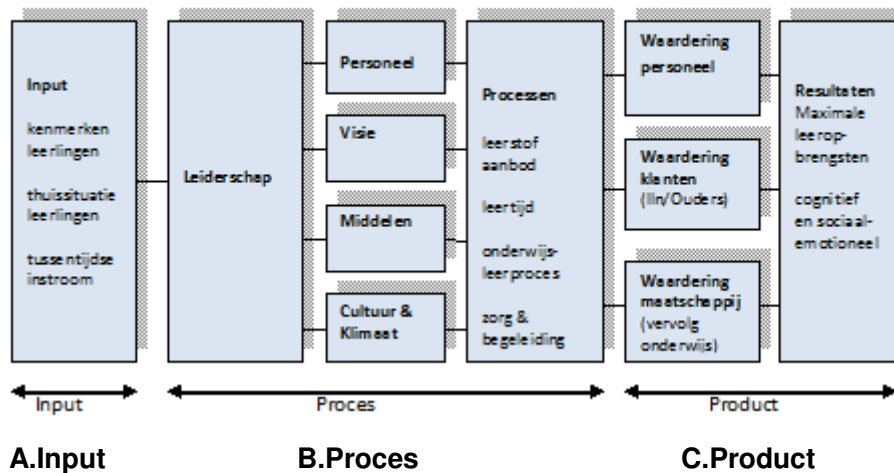
- Doet de school de goede dingen?
- Doet de school die dingen goed?
- Hoe weet de school dat?
- Vinden anderen dat ook?
- Wat doet de school met die wetenschap?

Kwaliteitszorg is de zorg voor kwaliteit en is er dus op gericht op het goed (blijven) doen van goede dingen.

Daarvoor moet de school weten wat de goede dingen zijn.

Hierbij moet rekening gehouden worden met wat verschillende belanghebbenden onder kwaliteit verstaan.

Onderstaand model, gebaseerd op het INK (Instituut Nederlandse Kwaliteit) geeft een referentiekader waarbinnen de kwaliteitszorg zich afspeelt.

Aan de hand van dit schema worden de diverse gebieden hieronder beschreven :

A. Input :

Van iedere leerling die de school bezoekt wordt de beginsituatie uitgebreid in kaart gebracht. Dit vormt de basis voor het vaststellen van het ontwikkelingsperspectief van de leerling. Dit perspectief is richtinggevend voor het onderwijs dat het kind op school gaat krijgen.

B. Proces :

B.1. Leiderschap

Hieronder verstaan we het beleidsvoerend en organiserend vermogen van de schoolleiding en de mate waarin deze het personeel begeleidt en stimuleert. Een relevante vraag hierbij is of de school werkt met de zogenaamde PDCA cyclus (Plan, Do, Check, Act) en of de schoolleiding leraren stimuleert om gericht te werken aan het optimaliseren van de opbrengsten. Volgens Vernooy (2008) zijn relevante aspecten onder meer het stellen van duidelijke doelen, het toetsen en monitoren van de ontwikkeling van de leerlingen, het analyseren van de resultaten en het plannen van vervolgacties.

Vanuit het strategisch beleidsplan wordt in het schoolplan vastgelegd welke ontwikkeling gepland staat voor de komende vier jaar. Vanuit deze meerjarenplanning worden jaarlijks de onderwerpen en de gewenste ontwikkeling in de schoolgids opgenomen. Deze wordt uitgewerkt in een planningsdocument. Hierbij wordt volgens de PDCA cyclus gewerkt. Beginsituatie vaststellen, plannen, uitvoeren, meten of het gewenste resultaat wordt bereikt en bijstellen enz.

De directeur van de school heeft jaarlijks een doelstellingengesprek met de bestuurder om de doelen voor het komende jaar vast te leggen. Daarnaast vinden er voortgangsgesprekken plaats. Aan het eind van een jaar vindt de evaluatie plaats van het afgelopen jaar.

De bovenschools directeur houdt functioneringsgesprekken met de locatiedirecteur van de school. Tijdens deze gesprekken wordt stilgestaan bij de bestaande en gewenste competenties van de locatiedirecteur.

Hoe de doelen worden gesteld t.a.v. de leerontwikkeling van kinderen en op welke wijze deze worden gemonitord staat beschreven bij 1. toetsen

B.2.1.Personeel

Het personeel op de school moet er grotendeels voor zorgen dat de beoogde resultaten op leerlingenniveau worden gerealiseerd.

Belangrijk hierbij is dat de visie van de stichting is vertaald naar het personeelsbeleid.

Hierin is geregeld welke maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat leraren over voldoende competenties beschikken voor het opbrengstgericht werken.

Andere relevante aspecten zijn onder meer de deskundigheidsbevordering en de gesprekkencyclus.

Jaarlijks vinden er regelmatig klassenbezoeken plaats. Deze worden gedaan door de intern begeleider, ter ondersteuning van de leerkracht, en door de directeur van de school (monitoring). Tijdens deze bezoeken wordt er ingezoomd op een schoolthema zoals bijvoorbeeld instructie geven of pedagogisch klimaat. Ook kunnen er consultaties op verzoek plaatsvinden, bijvoorbeeld in het kader van een ontwikkeltraject.

Naar aanleiding van deze bezoeken vindt er een gesprek met de leerkracht plaats. Deze gesprekken kunnen leiden tot afspraken over ondersteuning of het kan zijn dat de expertise van een leerkracht beschikbaar wordt gesteld voor collega's. Dit kan bijvoorbeeld door bij elkaar in de klas te kijken.(collegiale consultatie)

Over de opzet van beoordelingsgesprekken wordt op dit moment nagedacht.

Zie ook paragraaf 5.3.3 Functioneren en beoordelen.

Op grond van het ontwikkelingsperspectief van het kind, dat bij plaatsing wordt vastgesteld, worden per schooljaar voor de leerlingen doelen gesteld. Aan het begin van het jaar kijkt de directeur samen met de leerkracht welke resultaten deze met de leerlingen moet bereiken en welke ondersteuning de leerkracht nodig heeft om deze doelen te bereiken.

Aan het eind van het jaar wordt dit geëvalueerd.

Twee jaar geleden is door de school een competentieprofiel vastgesteld voor een leerkracht op De Wijngaard. Leerkrachten hebben deze voor zichzelf ingevuld evenals twee andere collega's, de ib'er en de directie.

Vanuit deze 0-meting is er ook een persoonlijk profiel opgesteld.

De uitkomst hiervan, samen met de persoonlijke wensen van leerkrachten ten aanzien van deskundigheidsbevordering vormen de basis voor de teamscholing en de individuele inzet c.q. scholing waar nodig.

B.2.2.Visie

Voor het behalen van goede leeropbrengsten is een duidelijke visie onontbeerlijk.

Het gaat hierbij om vragen als: is er een duidelijke visie, wordt deze goed gecommuniceerd en gedragen door het personeel en zijn er duidelijke ideeën over hoe te streven naar maximale leeropbrengsten.

De visie staat beschreven in het schoolplan en de schoolgids.

Vorig schooljaar is de visie vanuit de stichting opnieuw vastgesteld.

Om een breed draagvlak te creëren is er vanuit alle geledingen uit de organisatie een vertegenwoordiging betrokken geweest bij het vaststellen van deze visie.

Vervolgens is er een stichtingbrede studiedag geweest voor het personeel.

Op deze dag zijn we vanuit de visie met elkaar aan de slag gegaan om meer invulling te geven en deze visie te vertalen naar de praktijk van de werkvloer.

Bovenschools zijn er een drietal bovenschoolse werkgroepen ingericht.

Vanuit de CED groep worden deze werkgroepen begeleid.

De werkgroepen sturen de ontwikkelingen aan en in de school zelf wordt er verdere invulling aan gegeven. Op deze wijze wordt er een breed draagvlak gecreëerd en profiteren we optimaal van elkaar.

De werkgroep zorgstructuur is bezig met een structuur voor de leerlingenzorg. Hierbij is de basiszorg (niveau 1) de zorg die de leerkracht in de groep aan alle kinderen biedt. Hieronder vallen zaken als leerlingenbesprekingen, groepsplan en de bespreking hiervan enz. Als een kind zich niet ontwikkelt zoals we hadden verwacht, omdat blijkt dat een kind bij de toetsen niet het resultaat haalt dat we hadden gepland, dan volgt een bespreking met de intern begeleider (nivo 2). Deze kijkt samen met de leerkracht welke extra zorg een kind nodig heeft. Zorgniveau 3 komt in beeld als er multidisciplinaire ondersteuning nodig is en het zorgteam wordt ingezet. Het komende schooljaar gaan we de afspraken en procedures voor de zorgniveaus op school verder uitwerken en implementeren.

De werkgroep onderwijsarrangementen is bezig met het inrichten van de arrangementen. De arrangementen worden gekoppeld aan de uitstroomverwachting van een kind. Bij het vaststellen van het ontwikkelingsperspectief wordt er aan een kind een arrangement toegewezen. Bij de jonge leerlingen gaan we voor de gemiddelde leerrendementsverwachting gericht op een uitstroom naar VMBO - overig. Als een kind zich langzamer ontwikkelt dan gaan we het aanbod intensiveren om te proberen het kind zo ver mogelijk te krijgen. Dat betekent meer leertijd, extra instructie enz. Als kinderen beter presteren dan zullen we het aanbod verdiepen. Pas als voor een kind, op grond van IQ en leerprestaties een uitstroomverwachting is vastgesteld gaan we het aanbod hierop aanpassen. In sommige gevallen betekent het dat we een keuze gaan maken in leerstof. Op De Wijngaard gaan we het komende jaar de arrangementen voor rekenen beschrijven en invoeren. Voor het volgen van de sociaal emotionele ontwikkeling hebben we het programma Zien ingevoerd. In het schooljaar 2011-2012 willen we, de leerlijn sociaal-emotionele ontwikkeling van het CED, PBS / De Vreedzame School, koppelen tot een arrangement emotionele ontwikkeling.

De werkgroep kwaliteitszorg is bezig met de opbouw van een uniforme en transparante kwaliteitszorgcyclus gericht op het onderwijsproces. Hierbij worden de toetsresultaten gebruikt om te kijken naar de resultaten van het onderwijs.

De gegevens worden in een overzicht geplaatst zodat we aan de hand daarvan dit met het team kunnen bespreken en analyseren. Wat gaat goed en waar kunnen we ons verbeteren. Het doel is om te streven naar een voortdurende verbetering van de resultaten.

B.2.3. Middelen

Bij middelen gaat het om het financieel beleid en de inzet van middelen voor personeel, materialen en huisvesting.

De school beschikt over een inventarisatie van alle leermiddelen. Op grond van afschrijving heeft de school een meerjarenplan opgesteld. Daarnaast kan er ook sprake zijn van nieuw beleid. Jaarlijks wordt er op grond van deze informatie een bestedingsplan gemaakt voor het betreffende schooljaar en wordt het meerjarenplan deels uitgevoerd en waar nodig bijgesteld. Vanuit CSO vinden we dat de deskundigheid van het personeel erg belangrijk en we investeren dan ook ruim in de scholing en ondersteuning van het personeel. Daarnaast is er ook ruimte om, naast investeringen die worden gedaan in verband met vervangingen ook materialen aan te schaffen die voorkomen uit vernieuwing van het onderwijs. Gezien de veranderingen waar we momenteel mee bezig zijn wordt er, daar waar dit nodig is, binnen de mogelijkheden van de stichting ook extra inzet van personeel gedaan.

B.2.4. Cultuur en klimaat

Hieronder verstaan we de aard van de professionele cultuur en het pedagogisch klimaat. De cultuur ligt in het verlengde van de visie.

De visie is vanuit alle geledingen van de stichting ontstaan en wordt op de werkvloer verder vorm gegeven.

Naast het gaan voor hoge opbrengsten van het onderwijs (datagestuurd en opbrengstgericht werken) vinden we pedagogisch klimaat in de school heel belangrijk.

Door het werken met het programma Positive Behaviour Support is binnen de school een positief pedagogisch klimaat. Dit is in alle geledingen van de school merkbaar.

Op welke wijze het actief burgerschap, wat deel uitmaakt van de cultuur en het klimaat op de school, vorm wordt gegeven staat beschreven in de notitie Actief burgerschap op De Wijngaard.

B.3. Processen

De uitwerking van het aandachtsgebied processen sluit aan bij het Toezichtskader van de Inspectie van het onderwijs. Hierbij worden vier kwaliteitsaspecten onderscheiden:

B.3.1. Leerstofaanbod

Het leerstofaanbod is dekkend voor de kerndoelen en vertoont een doorgaande lijn.

Naast het werken met moderne methodes die een aanbod hebben dat dekkend is voor de kerndoelen werken we met groepsplannen waarbij het einddoel van het ene plan het startdoel van het volgende plan is. Hierdoor is er duidelijk sprake van een doorgaande lijn.

B.3.2. Leertijd

Er wordt voldoende onderwijstijd gepland en gerealiseerd.

Binnen de arrangementen wordt ook vastgesteld hoeveel leertijd nodig is voor een kind om zich bepaalde leerstof eigen te maken.

Als dit voor een kind nodig is kunnen daar aanpassingen op komen door bijvoorbeeld meer leertijd beschikbaar te stellen. Tijdens de klassenobservaties is het effectief gebruiken van leertijd een onderwerp dat regelmatig terugkeert.

B.3.3. Onderwijsleerproces

Leraren stemmen het onderwijsleerproces af op de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.

Het onderwijsleerproces wordt afgestemd op het ontwikkelingsperspectief dat we voor ieder kind hebben vastgesteld. Binnen de arrangementen die we de komende vier jaren gaan ontwikkelen voor de vakken wordt ook de aanpak beschreven die een leerling nodig heeft om het gewenste doel te bereiken. Een basisaanpak voor de kinderen die zich ontwikkelen zoals we dat hebben gepland, een intensieve en een zeer intensieve aanpak. Voor kinderen die meer kunnen zal er ook verrijking van het aanbod worden geformuleerd. (verdiept arrangement).

B.3.4. Zorg en begeleiding

De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en processen voor het volgen van de ontwikkeling van de leerlingen

De werkgroep zorgstructuur heeft een ontwerp voor een zorgstructuur gemaakt samen met een invoeringsplan. Binnen de komende planningsperiode wordt dit in de school vormgegeven.

C : Product

C.1.1. Waardering Personeel

Het welbevinden van personeelsleden is een belangrijke motivatie om te presteren.

CSO richt zich op de factoren die hierop van invloed zijn en zet hierop gerichte activiteiten in.

Eens in de 3 jaar vindt er een medewerkers tevredenheidsonderzoek plaats.

Jaarlijks vindt een onderzoek naar de veiligheidsbeleving van het personeel plaats.

De resultaten van dit onderzoek worden in het team besproken.

Op grond van de resultaten van dit onderzoek worden maatregelen genomen waar dit nodig is.

De Risico-Inventarisatie en Evaluatie geeft informatie over veiligheid en welzijn van medewerkers.

C.1.2. Waardering klanten

In gesprekken met ouders wordt gevraagd naar zaken die onze school zouden kunnen verbeteren.

Iedere drie jaar vindt een oudertevredenheidsspeiling plaats.

In de beleidsnotitie Actief burgerschap op De Wijngaard beschrijven we op welke wijze we de mening van de kinderen betrekken bij het beleid in de school.

Jaarlijks vindt een onderzoek naar de veiligheidsbeleving van de leerlingen plaats.

De resultaten van dit onderzoek worden in het team besproken. Op grond van de resultaten van dit onderzoek worden maatregelen genomen waar dit nodig is.

De Risico-Inventarisatie en Evaluatie geeft informatie over veiligheid en welzijn van teamleden en kinderen.

C.1.3. Waardering maatschappij

Met het vervolgonderwijs vindt regelmatig overleg plaats om te zorgen voor een goede afstemming van ons onderwijsaanbod op de vragen die het vervolgonderwijs aan kinderen stelt.

Hierbij volgen we ook de ontwikkeling van onze oud leerlingen binnen het vervolgonderwijs.

We vragen het vervolgonderwijs waar we ons kunnen verbeteren en als dat nodig is passen wij ons onderwijs hierop aan.

C.2.1. Resultaten

Van alle kinderen worden de leervorderingen gevolgd door het afnemen van methode gebonden en methode onafhankelijke toetsen.

Op de toetskalender staat aangegeven wanneer welke toets wordt afgenomen.

In het bijbehorende toetsprotocol staat beschreven hoe de toetsen worden afgenomen, door wie en op welke wijze de resultaten worden genoteerd.

De toetsgegevens worden in de komende planningsperiode uitgangspunt voor de evaluatie van het onderwijs, het vaststellen van doelen, het opstellen van verbeterplannen en de uitvoering hiervan. De PDCA cyclus zal hierbij steeds worden doorlopen.

Voor het volgen van onze leerlingen gebruiken we het leerlingvolgsysteem van Parnassys.

C.2.2. Schoolverlatersonderzoek

Bij alle leerlingen die voor de zomervakantie 12 jaar worden nemen wij het schoolverlatersonderzoek af. Dit bestaat uit een psychologisch onderzoek dat groepsgewijs wordt afgenomen door een psycholoog of orthopedagoog en een didactisch onderzoek.

Op grond van deze gegevens kan, samen met de andere resultaten van de kinderen een afgewogen advies aan de ouders worden geformuleerd richting het vervolgonderwijs.

- zie ook protocol schoolverlaters

C.2.3. De inzet van schooldiagnose instrumenten

Om te weten hoe het gesteld is met de kwaliteit van ons onderwijs, moeten we gegevens verzamelen.

Hierboven staat beschreven op welke wijze we dit doen.

Uiteraard vormt het inspectierapport naar aanleiding van een bezoek aan de school ook een belangrijke bron van informatie over de kwaliteit van de school.

Op grond van het afgelopen bezoek heeft het bestuur door de PO-raad een 0 meting laten verrichten.

De informatie hieruit vormt de basis voor het wijzigen van de structuur op het niveau van de stichting en het instellen van de bovenschoolse werkgroepen.

De werkgroep Kwaliteitszorg heeft een stappenplan gemaakt voor het uitvoeren van de kwaliteitszorgcyclus.

De komende planningsperiode zal deze voor alle vakken worden ingevoerd.

De werkgroep zal zich gaan oriënteren op een systeem voor kwaliteitszorg. Daarnaast zullen er voorstellen worden gemaakt voor het cyclisch doorlopen van alle aspecten die dit betreft. Afspraken die hieruit voortkomen zullen in beleidsdocumenten worden vastgelegd.

C.2.4. Kengetallen en streefgetallen

Binnen de Stichting gaan we voor het SBO uit van 14 leerlingen per groep.

Dit betekent dat wij plaats hebben voor 154 kinderen (11 groepen, waarvan een kleutergroep).

Met het samenwerkingsverband is afgesproken dat de sbo-scholen extra leerlingen plaatsen om de wachtlijstproblematiek op te vangen.

Hiervoor wordt formatie vanuit het samenwerkingsverband overgedragen aan de school.

Dit betekent dat op De Wijngaard plaats is voor 165 leerlingen.

Andere ken- en streefgetallen worden op bovenschoolniveau bijgehouden en liggen ter inzage in het kantoor van de bovenschools directeur

C.2.5. Consequenties (meerjaren)planning

De kwaliteit van een school is hoger naarmate de school beter in staat is dat wat zij in haar doelstelling toezegt, waar maakt in de schoolpraktijk.

Kwaliteit is het goede beloven en doen wat je belooft. Onder kwaliteitszorg verstaan we op De Wijngaard het proces waarin we onze doelstellingen bepalen, weten te realiseren en de kwaliteit ervan weten te bewaken.

Op grond van de actualiteit en van het verbeterplan kan het nodig zijn dat het meerjarenplan wordt aangepast.

Jaarlijks wordt dit door de directeur van de school en de intern begeleider bekeken en waar nodig bijgesteld.

4 Onderwijskundig beleid

In dit hoofdstuk wordt een karakteristiek gegeven van het onderwijs, zoals dat vormgegeven wordt op SBO De Wijngaard. Dit wordt gedaan door het onderwijs te beschrijven aan de hand van de kwaliteitscriteria die de overheid hanteert maar ook volgens de kwaliteitscriteria die de school zelf hanteert, uitgaande van de visie beschreven in hoofdstuk 2.

4.1 Onderwijskundige doelen

Onderwijs heeft drie belangrijke functies :

- het draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van kinderen.
- het zorgt voor de overdracht van maatschappelijke en culturele verworvenheden.
- het rust kinderen toe voor participatie in de samenleving.

De belangrijkste dingen die kinderen moeten leren om actief deel te nemen aan de samenleving, staan vastgelegd in de kerndoelen. In paragraaf 4.2 wordt per leergebied aan de hand van de kerndoelen aangegeven hoe De Wijngaard daar invulling aan geeft.

In de wet op het Primair onderwijs (WPO) staat in een aantal artikelen beschreven aan welke eisen het onderwijs dient te voldoen.

Hieronder wordt per artikel aangegeven op welke wijze De Wijngaard hier invulling aan geeft.

Artikel 8, lid 1

Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.

Wij realiseren een ononderbroken ontwikkelingsperspectief door voor alle kinderen een ontwikkelingsperspectief op te stellen.

Bij binnenkomst op De Wijngaard worden op basis van dossieronderzoek en eventueel aanvullend onderzoek de mogelijkheden en beperkingen van iedere leerling vastgesteld. Binnen 8 weken na plaatsing wordt het ontwikkelingsperspectief vastgesteld en met ouders besproken.

Het ontwikkelingsperspectief is sturend voor ons handelen. De concrete uitwerking van het ontwikkelingsperspectief is terug te vinden in het groepsplan. Hierin staat het leerstofdoel voor het kind beschreven. Voor de leerkracht is dit leerstofdoel richtinggevend voor zijn dagelijks handelen. De leerkracht gebruikt dit doel voor de planning van de leerstof.

De ontwikkelingsperspectieven worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig beargumenteerd bijgesteld.

Met de ouders wordt het ontwikkelingsperspectief jaarlijks besproken.

Dit jaar zijn voorbereidingen getroffen om te gaan starten met het werken met onderwijsarrangementen. Hoe dit vorm wordt gegeven staat beschreven in paragraaf 4.5.

Jaarlijks worden de groepsplannen twee keer besproken. (zorgniveau 1).

Indien noodzakelijk vindt een individuele leerlingenbespreking plaats (zorgniveau 2).

Het tegemoet komen aan de onderwijsbehoeften wordt mede mogelijk gemaakt door het uitvoeren van een klassenmanagement model.

Wij gebruiken hier voor het GIP-model (Groeps- en Individueelgericht Pedagogisch en didactisch handelen van de leerkracht).

Dit krijgt onder andere vorm door eenduidige regels binnen de groep te gebruiken, kinderen leren omgaan met uitgestelde aandacht, een klasseninrichting te maken waarbij verschillende organisatievormen mogelijk zijn (instructietafel, kring, mogelijkheden te formeren voor zelfstandig werken, mogelijkheden te formeren voor samenwerkend leren).

Binnen de school wordt gebruik gemaakt van moderne methodes die de mogelijkheid bieden op verschillende wijzen te differentiëren.

We streven er naar om in de groepen zoveel mogelijk convergent te differentiëren. Dit houdt in dat er een basisaanpak is en waar nodig kan er een intensieve, zeer intensieve of verdiept aanbod worden gegeven.

Deze ontwikkeling zal de komende jaren verder vorm worden gegeven.

Om een ononderbroken ontwikkelingsproces te realiseren is het noodzakelijk de leerontwikkeling goed te volgen. Dit wordt gedaan met methode-afhankelijke en methode-onafhankelijke toetsen. Zie hoofdstuk 3 kwaliteitszorg- en beleid.

Artikel 8, lid 2

Het onderwijs richt zich in elk geval op de emotionele en de verstandelijke ontwikkeling en op het ontwikkelen van de creativiteit, op het verwerven van de noodzakelijke kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden (de brede ontwikkeling).

De Wijngaard biedt zijn leerlingen onderwijs dat gericht is op genoemde brede ontwikkeling. Omdat onze leerlingen specifieke onderwijsbehoeften hebben leggen we nadruk op bepaalde accenten.

- **ontwikkeling van gedrag / sociaal-emotionele ontwikkeling.**

Hierbij gaat het om de interactie van de leerling met zijn omgeving.

De Wijngaard heeft PBS (= PositiveBehaviorSupport) ingevoerd.

Deze werkwijze wordt de komende jaren verder geïmplementeerd.

Hiernaast werken wij om actief burgerschap te bevorderen met De Vreedzame School..

De komende jaren zullen we gebruiken om PBS en De Vreedzame School meer samen te laten gaan.

Voor beide methodieken is een jaarplan opgesteld.

Schoolverlaters krijgen de training Rots & Water.

Belangrijke aandachtspunten bij de sociaal-emotionele ontwikkeling zijn:

- het samenwerken, het samen spelen, het samen kunnen delen, hulpvaardig zijn;
- respect hebben voor elkaars mening en inbreng;
- elkaar de ruimte geven om zelfontdekkend bezig te zijn;
- het kunnen oplossen van conflictsituaties;
- het kunnen inleven in gevoelssituaties;
- impulsbeheersing.

De sociale-emotionele ontwikkeling meten bij onze leerlingen met behulp van Zien!

Zien! is gekoppeld aan ons leerlingvolgsysteem Parnassys.

- Met ZIEN! brengen leerkrachten de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen van groep 1 t/m groep 8 systematisch in kaart. Het brengt de hulpvraag van de leerling scherp in beeld en geeft zicht op het pedagogisch klimaat in de groep. ZIEN! biedt zicht op zowel de sterke kanten van de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind als op de ondersteuningsbehoefte die er is, zodat er een goed hulpplan gemaakt kan worden.

Door op deze manier de leerlingenzorg in te richten, draagt het team bij aan handelingsgericht werken. Bovendien wordt in ZIEN! aangegeven wanneer externe hulp (diagnostiek en/of behandeling) nodig lijkt.

- Zie verder het beleidsplan - Actief burgerschap op De Wijngaard.

- Om de **verstandelijke ontwikkeling** te ontwikkelen maken we gebruik van moderne onderwijsmethodes.

Door het aanbieden van kennis worden de leerlingen voorbereid op de (steeds) veranderende maatschappij.

De Wijngaard begeleidt de leerprocessen van de leerlingen en geeft er vorm aan. Alle leerlingen, maar in het bijzonder de moeilijk lerende, vragen specifieke aandacht in relatie tot hun verstandelijke ontwikkeling. Op een drietal terreinen is het onderwijs op De Wijngaard voor deze leerlingen specifiek ingericht:

leerkrachtgedrag:	in het bijzonder het instructiegedrag en het uitzetten van leerwegen;
leeromgeving:	in het bijzonder het opbouwen van een sociaal klimaat waarin stapsgewijs gestructureerd leren mogelijk is;
leerdoelen:	in het bijzonder het concretiseren en onderverdelen van de algemene kerndoelen in specifieke deelvaardigheden.

- **ontwikkeling van creativiteit**

Creativiteit is niet alleen aangeboren, het kan ook ontwikkeld en aangeleerd worden. Het ontwikkelen van creativiteit omvat alle vormingsgebieden. hoofdstuk 2.5 met. Aspecten verbonden met de ontwikkeling van de creativiteit zijn onder meer het ontwikkelen van de creativiteit in ruimere zin:

- zelfontdekkend bezig zijn;
- komen met eigen oplossingen;
- verschillende oplossingen vinden voor een probleem;
- experimenteren;
- het toepassen van kennis en vaardigheden in uiteenlopende situaties;
- het ontwikkelen van creativiteit in de zin van expressievakken.

- **het verwerven van culturele vaardigheden**

Onder culturele vaardigheden verstaan we: luisteren, spreken, schrijven, rekenen, gezond gedrag en sociale redzaamheid. Naast het werken met moderne methoden worden er ook specifieke activiteiten georganiseerd die het verwerven van deze vaardigheden stimuleren. Deze worden jaarlijks georganiseerd. Voorbeelden hiervan zijn: de kinderboekenweek, het nationaal schoolontbijt, deelname aan de nationale voorleesdagen, deelname aan de schoenendooractie, jeugdehbo, deelname aan het praktisch verkeersexamen en de grote rekendag.

- **Het verwerven van lichamelijke vaardigheden**

Het verwerven van lichamelijke vaardigheden is behalve doel op zich ook van belang voor de verstandelijke en sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen.

Artikel 8, lid 3

Het onderwijs:

- gaat er mede van uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving;**
- is mede gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie en;**
- is er mede op gericht dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten.**

Wij zien drie aandachtspunten bij het werken aan actief burgerschap en sociale integratie op onze school en wij willen daar de komende periode verder vorm aan geven:

- **De rolverdeling school-ouders-overheid**
Wij vinden dat er sprake moet zijn van een partnerschap tussen ouders-gezin-thuis, school en omgeving.
- **Professionaliteit leerkracht**
De professionaliteit (en de persoon) van leerkracht en andere medewerkers op school, is van cruciaal belang bij het werken aan burgerschapsvorming.
- **Vakoverstijgend vormingsgebied**

Actief burgerschap is deel willen uitmaken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan leveren.

Kern van burgerschap is het ontwikkelen van een eigen identiteit. En een democratisch denken en handelen. Burgerschap is een competentie waarbij kennis, houding en vaardigheden een rol spelen. Bij burgerschap gaat het om adequaat handelen in de gemeenschap of samenleving. Sociale competentie is een onderdeel van burgerschap. Hierbij gaat het om het adequaat handelen in sociale situaties.

Op De Wijngaard werken we intensief aan het bevorderen van de sociale competentie van de leerlingen.

Hoe zien wij actief burgerschap binnen onze visie?

We zien het als onze taak om de leerlingen voor te bereiden op hun toekomstige rol in de samenleving. We vinden het bevorderen van actief burgerschap belangrijk.

Vanuit het werken aan een goede relatie, competentie en autonomie van leerlingen streven wij ernaar dat onze leerlingen zich ontwikkelen tot betrokken burgers die bijdragen aan een betere wereld.

We zien de school als oefenplaats voor het bevorderen van actief burgerschap en integratie door o.a.:

- Het oefenen van democratische principes in de klas en de school (bijvoorbeeld door middel van klassenvergadering)
- Het bijdragen door leerlingen aan de kwaliteit van de groep en de school door ze verantwoordelijkheden en ruimte te geven voor initiatieven. (participatie).

We willen onze doelen bereiken door de kinderen te leren zichzelf te kennen , zich als onderdeel van hun omgeving te leren zien en zichzelf te zien in het geheel van de wereld. Kernbegrippen hierbij zijn: jezelf open stellen voor anderen, leren van elkaar en betrokken zijn.

Veel onderdelen van het actief burgerschap zitten opgenomen in de methodes Trefwoord, PBS en De Vreedzame School.

Het gaat hierbij om de kerndoelen 34 t/m 38.

- zie verder beleidsplan actief burgerschap.

Artikel 8, lid 4

Ten aanzien van leerlingen die extra zorg behoeven, is het onderwijs gericht op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoefte van de leerling.

Het handelen van de leerkracht ten aanzien van onze leerlingen hangt nauw samen met het verzorgen van onderwijs op maat en het bevorderen van zelfvertrouwen en competentie-ervaringen bij leerlingen.

Onderwijs op maat betekent voor ons allereerst het leveren van zorg op maat. Hiervoor worden de leerlingen zorgvuldig gevolgd en wordt de planning van het onderwijs aangepast aan het ontwikkelingsperspectief van de leerling. Het leerlingvolgsysteem heeft de volgende kenmerken:

- a. De leerkrachten volgen de ontwikkeling (de pedagogische en didactische ontwikkeling) systematisch en signaleren problemen hierin tijdig;
- b. De gegevens van leerlingen worden volgens een vaste procedure besproken tijdens de tweejaarlijkse didactische en pedagogische leerlingbesprekingen en indien nodig nader geanalyseerd;
- c. De leerkracht stelt, samen met de intern begeleider en eventueel de orthopedagoog aan de hand van de verzamelde gegevens een plan op om het onderwijs aan de behoeften van leerlingen aan te passen, met het oog op het realiseren van minimum en aanvullende doelen.

- d. De leerkracht voert de opgestelde plannen uit. Indien nodig wordt de hulp buiten de klas verzorgd. De voorkeur gaat echter uit naar uitvoering van het plan binnen de klas.
- e. De leerkracht evalueert samen met de intern begeleider de uitvoering van de plannen en zorgt ervoor dat de voortgangsbeslissingen worden genomen.
- f. De leerkracht zelf draagt zorg voor de coördinatie van de activiteiten in het kader van de leerlingenzorg.
- g. De concrete afspraken, procedures en formulieren zijn te vinden in de leerlingdossiers en de leerlingenmappen in de klas.

4.2 Onderwijsinhouden

4.2.1 Nederlandse taal

Taalonderwijs is van belang omdat de rol van taal bij het verwerven van inhouden en vaardigheden in alle leergebieden (en de transfer daartussen) evident is.

Kerdoelen Nederlands

Mondeling onderwijs

- De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk gestructureerd weer te geven.
- De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.
- De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

Schriftelijk onderwijs

- De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.
- De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.
- De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen
- De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.
- De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.
- De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.

Taalbeschouwing waaronder strategieën

- De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.
- De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen: regels voor het spellen van werkwoorden,

Opbouw van het leesproces

Om de doelen te bereiken is het lezen verdeeld in 5 fasen, uitgaande van o.a. de methode Leeslijn

- Beginnende geletterdheid. Deze wordt gestimuleerd door “De Klankkast”, “De Lettergroep”, klankgebaren, voorlezen, “De ABC- muur”, mogelijkheden om bezig te zijn met activiteiten rondom “Invented Spelling”.
- Aanvankelijk lezen: Blok A en B van de Leeslijn
- Aanvankelijk lezen: Leeslijn 1 t.m 3
- Voortgezet lezen: Leeslijn 4 t.m. 9
- Voortgezet lezen: Interactief lezen, zoals “mandjes lezen”

Het begripsmatig lezen bieden we zo veel mogelijk geïntegreerd aan, waarbij het technisch leesniveau als uitgangspunt wordt gehanteerd. We verdelen dit leergebied in 3 fasen

- Begrijpend luisteren in de onderbouw met als doelen:
 - activeren en ontwikkelen van de juiste luisterhouding om te komen tot een effectieve leerhouding
 - uitbreiden van de woordenschat om actief en begripsmatig deel te kunnen nemen aan leer -, werk – en sociale activiteiten
 - vergroten van de zelfstandigheid t.a.v. vragen stellen, luisteren, actief deelnemen aan leer -, werk – en spelactiviteiten
- Begrijpend luisteren en lezen in de middenbouw met als doelen:
 - activeren en verder ontwikkelen van de juiste luisterhouding
 - verder ontwikkelen van de zelfstandigheid, werkhouding en sociale instelling
 - zelfstandig kunnen begrijpen van leeftijd adequate teksten vanaf AVI – niveau 4 / E 4 om te komen tot het houden van een spreekbeurt
- Begrijpend luisteren en lezen in de bovenbouw met als doelen:
 - activeren, consolideren en uitbreiden van de juiste luisterhouding
 - uitbreiden van de woordenschat om actief en begripsmatig deel te kunnen nemen aan leer -, werk – en sociale activiteiten
 - verder ontwikkelen van zelfstandigheid, werkhouding en sociale instelling

VERDIEPT ARRANGEMENT

	<ul style="list-style-type: none"> - zelfstandig kunnen begrijpen van leeftijd adequate teksten vanaf AVI – niveau 8 / AVI – niveau M 6 - onderscheid kunnen maken tussen verschillende typen leesteksten - zelfstandig kunnen verwerken van leeftijd adequate teksten vanaf AVI – niveau 8 / AVI – niveau M 6 <p>Het verdiepte arrangement omvat: motiverende leesactiviteiten, keuzeactiviteiten, boekpresentaties, spreekbeurten, werkstuk, tutor-lezen, eigen website maken, webpaden</p>
Leesmethoden	<ul style="list-style-type: none"> • De Leeslijn + VLOT • Taaltrapeze • Nieuwsbegrip XL
Aanvullende methoden en materialen	<ul style="list-style-type: none"> • Spreekbeeld • Klankie • Speciale leesseries voor zwakke lezers, zoals: Zoeklicht dyslexie, Kokkel serie, Samenleesboeken, ... • Software: Leescircus • TV-programma: Leesdas/letterdas

<p>Lezen: De schoollijn</p>	<p>Als school kiezen wij ervoor het leesonderwijs tot speerpunt te verheffen. Dit krijgt vorm en inhoud door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaste, dagelijkse leestijd van 11.00 – 11.40 uur • leesonderwijs te koppelen aan de GIP - principes • technische leesinstructie volgens VLOT • instructiegroepen volgens rooster • instructie op het hoogste instructieniveau van de leerling • methode De Leeslijn • begrijpend luisteren en lezen volgens Taaltrapeze en Nieuwsbegrip XL • vaste lesopbouw, waarbij gebruik kan worden gemaakt van werkbrieven • Letterkennis in januari en juni in OB 1 • Toetsen van het “Toetspakket Beginnende Geletterdheid” (CPS) volgens toetkalender in OB 1 • CITO Taal voor Kleuters in december en juni in OB 1 • Zo mogelijk start van de Leeslijn in OB 1 • Drie meetmomenten in OB 2 in november, maart en juni • AVI – toetsen in december en juni • DMT in januari en juni • stijging van 2 AVI - beheersingsniveaus / een M + een E - niveau per schooljaar als doel • motiverende leesactiviteiten als KinderBoekenWeek, Kinderjury en de Nationale Voorleesdagen <p>In het kader van opbrengstgericht werken is in schooljaar 2010 / 2011 een start gemaakt met het presenteren en analyseren van een datamuur voor technisch leesonderwijs. Het komende schooljaar zal dit worden uitgewerkt, waarbij het lezen op tempo een expliciete plaats zal krijgen.</p>
<p>Lezen: Planmatig handelen</p>	<p>Het schooljaar verdelen we in 2 perioden. Voor elk tijdvak werken we met groepsplannen. Deze worden opgesteld, nadat de leerlingen zijn getoetst en besproken door leerkracht, ib'er en directie.</p> <p>De toetsgegevens worden vastgelegd in het LVS, de Leerlingkaart - AVI – lezen en DMT en de datamuur.</p> <p>De groepsplannen zijn “gestandaardiseerd” per Leeslijnniveau.</p>

INTENSIEF ARRANGEMENT

Lezen: leesinterventies

Als school willen we zo vroeg mogelijk interveniëren, wanneer kinderen de tussendoelen niet blijken te kunnen halen. Dit om de betreffende leerlingen zo weinig mogelijk faalervaringen te laten op doen en hen te stimuleren en te motiveren om voort te gaan in het leesproces.

Om kinderen vroegtijdig “in beeld te krijgen” zetten we in:
 - het “Toetspakket Beginnende Geletterdheid” (CPS) + de letterkennis in januari en juni. Deze test kent een voorspellende waarde t.a.v. de eventueel te verwachten lees – en spellingsproblemen. Risicoleerlingen krijgen de “Voorschotbenadering” aangeboden.
 - de 3 meetmomenten, zoals vermeld in het Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor het Speciaal Basisonderwijs, in onderbouw 2. Het eerste toetsmoment volgt na het aanbieden van “pap” en “mam” en vindt plaats in de maand november. De overige twee toetsmomenten zijn gepland in maart en juni. De groepsleerkracht verzorgt de toetsing.

Leerlingen, die onvoldoende profiteren van het aangeboden leesonderwijs, krijgen extra ondersteuning en leestijd (stapelen):

- Connect Klanken en Letters (Connect 1)
 - introductie van de nieuwe letter en multi-sensoriële inoefening
 - koppeling nieuwe letter en woorden
 - lettertraining
 - werkbladen van de methode
 - connect-rijtjes
 - leesteksten

- Connect Vloeiend Lezen Plus (Connect 2)
 - boekintroductie
 - leesmotiverende teksten door gebruik te maken van series als
 - Spoorzoeker, Zoeklicht dyslexie, Kokkel serie
 - tekst op het belevingsniveau van de leerling
 - herhaalbladzijde van de vorige les
 - instructie aan het begin van de dagelijkse leesles
 - dagelijkse instructie binnen de groep door de eigen leerkracht
 - 2 x lezen van het (Leeslijn-)boek
 - extra leestijd aan het begin van de ochtend of middag
 - inzet van software
 - inzet van tutor, stagiaire, onderwijsassistent, ouder of maatje

De extra leesimpuls gaat uit van: véél – herhalen – ondersteunen!

	<p>Leerlingen in midden- en bovenbouw, die hardnekkige leesproblemen vertonen en daardoor stagneren in hun leesontwikkeling en binnen de schoolontwikkeling derhalve belemmerd worden, zijn gebaat bij specialistische leeshulp:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RALFI (HPRALFI) <ul style="list-style-type: none"> - r = repeat it a = assistend l = level f = feedback i = instruction - motivatie en beleving als uitgangspunten - teksten in samenspraak met leerling - rooster voor 5 dagen volgens vast RALFI-schema - dagelijkse instructie / begeleiding door groepsleerkracht - groepsinstructie en zeer sporadisch individuele instructie - leerkracht geeft les volgens RALFI-theorie
<p>Signaleren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kleuterscreening • OB 2: 3 meetmomenten • Leeslijntoetsen • AVI – resultaten • DMT 	<p>Voor de leeszwakke leerling maakt de groepsleerkracht een aanhangsel van het groepsplan. Dit gebeurt in overleg met de IB-er en eventueel de (bovenschools) leescoördinator. We volgen een stappenplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – orthopedagoge – directie – ouders • leerkracht – IB-er - leescoördinator - ouders
<p>Diagnosticeren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toetsscores • Leesobservatie • Dossieronderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – leescoördinator - orthopedagoge
Opstellen hypothese	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – leescoördinator
Maken aanhangsel groepsplan	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – leescoördinator
Bespreken interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – ouders – IB-er
Bespreken klassenmanagement	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er - leescoördinator
Uitvoeren interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – stagiaire - onderwijsassistent
Evaluëren en uitzetten	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – leescoördinator

Bijstellen aanhangsel groepsplan	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht
Bespreken interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht - ouders
Uitvoeren interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – stagiaire - onderwijsassistent

4.2.2.2 Mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid

Doelstelling van ons onderwijs in mondelinge en schriftelijke taalvaardig -heden	<p>“Wij willen dat kinderen zich mondeling en schriftelijk functioneel kunnen uitdrukken, waardoor zij in de communicatie autonoom en competent kunnen optreden.”</p>
<p>BASISARRANGEMENT</p> <p>Tussendoelen</p> <p>Einddoel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aan het einde van de kleutergroep hebben de leerlingen de fase van “de taalontwikkeling” doorlopen en beheersen de lln. de basisvaardigheden volgens Taaltrapeze deel 1 • Aan het einde van de onderbouw beheersen de lln. de basisvaardigheden volgens Taaltrapeze deel 2 • Aan het eind van de middenbouw beheersen de leerlingen de basisvaardigheden volgens Taaltrapeze deel 5 • Bij het verlaten van de school beheersen de leerlingen de basisvaardigheden volgens Taaltrapeze deel 7 <p>Gedurende de schooljaren in het Speciaal Basisonderwijs is het ons streven de leerlingen kennis te laten maken met alle taalaspecten, die aansluiten op de kerndoelen van het basisonderwijs in de Nederlandse taal.</p> <p>Als individueel taaldoel willen we dat elke leerling het taalniveau beheerst overeenkomstig het verwachte uitstroomniveau, zoals geformuleerd in het ontwikkelingsperspectief.</p>
Opbouw van het taalproces	<ul style="list-style-type: none"> • In de leeftijd tot 7 jaar staat het stimuleren van de algehele taalontwikkeling centraal. Activiteiten die worden ingezet vanuit Taaltrapeze deel 1, Schatkist, Bas, Koekeloere zijn o.a. “praatgroepjes”, logopedie, kringgesprekken, DGM-lessen • Tot en met deel 5 komen de Taaltrapeze-leerlijnen “Begrijpend lezen”, “Schrijven” en “Spreeken en luisteren” aan bod. De bouwstenen hiervan zijn “Woordenschat”, “Woord- en zinsbouw”, “Auditieve waarneming”, “Lees- en schrijfbegrippen” en “Alfabetisch principe”.

<p><u>VERDIEPT ARRANGEMENT</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> In deel 6 en 7 worden deze bouwstenen uitgebreid met doelen uit “wereldoriëntatie” en “beroepsoriëntatie”. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> Het verdiepte arrangement omvat: Bouwsteenlessen Taaltrapeze voor taalvaardige leerlingen, functionele stelopdrachten, software zoals: De Taalbank en digischool.nl, oefenstof m.b.t. woordbenoemen en zinsontleden.
<p>Taalmethode</p>	<ul style="list-style-type: none"> Schatkist Taaltrapeze
<p>Aanvullende methoden materialen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bas Koekeloere Huisje boompje beestje Denkstimulerende Gesprekmethodiek van Marion Blank Woordenschatonderwijs volgens “Verhallen en Verhallen” Software: Edurom, De Taalbank, Digischool
<p>Mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden:</p> <p>De schoollijn</p>	<p>Het onderwijs krijgt vorm en inhoud door:</p> <ul style="list-style-type: none"> de methoden Schatkist en Taaltrapeze vaste lesopbouw het GIP-model groepsinstructie CITO Taal voor Kleuters in december en juni Wekelijkse taalgroepjes in OB 1, OB 2 en OB 3 het gebruik van een thematafel met concreet materiaal het houden van spreekbeurten en het maken van werkstukken motiverende activiteiten: DGM-activiteiten
<p>Mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden:</p> <p>Planmatig handelen</p>	<p>Aan het begin van het schooljaar wordt een groepsplan opgesteld. Deze wordt besproken door leerkracht, ib’er en directeur.</p> <p>De groepsplannen zijn “gestandaardiseerd” (Taaltrapeze).</p>
<p><u>INTENSIEF ARRANGEMENT</u></p> <p>Mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden:</p> <p>Interventies</p>	<p>Om de mondelinge taalvaardigheid optimaal te stimuleren in de kritieke fase van de taalontwikkeling (0 – 7 jaar) wordt hier in de onderbouw veel aandacht aan besteed. Dit krijgt vorm door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wekelijkse taalgroepjes - coaching van de leerkracht op het gebied van de interactie met leerlingen door de logopediste <p>Leerlingen die onvoldoende profiteren van het aangeboden</p>

	<p>onderwijs, krijgen extra ondersteuning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • logopedische behandeling • extra woordenschatonderwijs • ouderbegeleiding
<p>Signaleren</p> <ul style="list-style-type: none"> • logopedische screening • observatie 	<p>Voor de leerling, waarbij sprake is van een taalontwikkelingsstoornis of een taalachterstand, wordt een logopedisch handelingsplan opgesteld. We volgen een stappenplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • logopedist – leerkracht – ouders • logopedist – leerkracht
<p>Diagnosticeren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oudervragenlijst • Testscores • Observatiegegevens • Dossieronderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> • logopedist - leerkracht – orthopedagoge
Opstellen hypothese	<ul style="list-style-type: none"> • logopedist
Maken handelingsplan	<ul style="list-style-type: none"> • logopedist – leerkracht
Bespreken handelingsplan	<ul style="list-style-type: none"> • logopedist - ouders
Bespreken klassenmanagement	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er
Evalueren en uitzetten	<ul style="list-style-type: none"> • logopedist - leerkracht – ouders
Bijstellen handelingsplan	<ul style="list-style-type: none"> • logopedist
Bespreken handelingsplan	<ul style="list-style-type: none"> • logopedist - ouders
Uitvoeren handelingsplan	<ul style="list-style-type: none"> • logopedist - leerkracht – onderwijsassistent

4.2.2.3 Spelling

Doelstelling van ons spellingonderwijs	“Wij willen dat kinderen met geringe moeite, automatisch en vrijwel foutloos, schriftelijke taal kunnen produceren. Wij willen dat kinderen zich kunnen uitdrukken op papier om op deze wijze goed te kunnen communiceren.”
<p>BASISARRANGEMENT</p> <p>Tussendoelen</p> <p>Eindoel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aan het einde van de kleutergroep hebben de leerlingen de fase van Beginnende geletterdheid doorlopen • Aan het begin van de middenbouw beheersen de leerlingen het <u>aanvankelijk spellen</u>: <ul style="list-style-type: none"> - ze schrijven eenvoudige, klankzuivere woorden foutloos - ze kennen de spelling van woorden met homofonen (ei – ij) - ze passen de gelijkvormigheidregel toe (hond – honden) - ze begrijpen eenvoudige interpunctie en kunnen deze toepassen - ze kunnen spellingfouten onderkennen en corrigeren • Bij het verlaten van de school in de eindgroep beheersen de leerlingen het <u>gevorderd spellen</u> op het niveau van minimaal groep 6: <ul style="list-style-type: none"> - ze kunnen spellingregels toepassen - ze kunnen samengestelde woorden foutloos schrijven - ze zijn redelijk in staat leenwoorden correct te spellen - ze kunnen eenvoudige interpunctie toepassen - ze hanteren de werkwoordsspelling - ze kunnen spellingfouten onderkennen en corrigeren - ze kunnen zich op begrijpelijke wijze schriftelijk uitdrukken <p>Gedurende de schooljaren in het Speciaal Basisonderwijs is het ons streven de leerlingen kennis te laten maken met alle spellingstof zoals beschreven in de kerndoelen / referentieniveaus.</p> <p>Als individueel spellingdoel willen we dat elke leerling het spellingniveau beheerst overeenkomstig het verwachte uitstroomniveau zoals geformuleerd in het ontwikkelingsperspectief.</p>
Opbouw van het proces	<p>Om de doelen te bereiken is het spellen verdeeld in fasen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In onderbouw 1 is de Beginnende geletterdheid speerpunt. Deze wordt gestimuleerd door “De Klankkast”, “De Lettergroep”, klankgebaren, voorlezen, “De ABC- muur”, mogelijkheden om bezig te zijn met activiteiten rondom “Invented Spelling”. • In onderbouw 2 en 3 zijn het technisch lezen en de spelling aan elkaar gekoppeld. De Leeslijninstructie volgens VLOT bevat naast het lezen ook het schrijven op klank -, woord - en zinsniveau, zodat de schrijf - en leeshandeling elkaar ondersteunen. Gaande het jaar wordt het lezen gecombineerd met “Spelling in de Lift Plus” en Spellingwerk. Daarnaast staat de algemene taal centraal in de methode “Taaltrapeze”. <p>Centraal staan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - luisterwoorden

<p><u>VERDIEPT ARRANGEMENT</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - weetwoorden als: aai – ooi – oei ei – ij au – ou eeuw – ieuw - eind d / t • Vanaf onderbouw 4 werken de kinderen in “Spelling in de Lift Plus” en staan vanaf MB2 centraal: <ul style="list-style-type: none"> - klinkerdief en verdubbelaar - langere woorden Leerlingen, die hardnekkig uitvallen, krijgen retentietraining (Anneke Smits e.a.) aangeboden. De woorden uit Spelling in de Lift Plus worden “ingeslepen”. Naast het werken met (een selectie van) de opdrachten uit de methode krijgen de leerlingen stelopdrachten met als doel: het functioneel leren omgaan met de geleerde spelling. • In de bovenbouw zetten we deze lijn voort. Daarnaast komt de werkwoordspelling aan bod. Leerlingen, die spelling op niveau groep 8 hebben doorgewerkt, worden extra gescreend op mogelijke hiaten in de spellingbeheersing. Daarop wordt – zo nodig - oefenstof per categorie ingezet. • Het verdiepte arrangement omvat: spelling Engelse taal, functionele spellingopdrachten (werkstukken, stelopdrachten TaalTrapeze), reguliere spellingmethoden uit BAO en VO.
<p>Spellingmethoden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spelling in de Lift Plus
<p>Aanvullende methoden materialen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zelfstandig Spellen • Retentietraining (Anneke Smits) • Computersoftware: o.a. Spellingwerk, Word, Klankie • Stelkaarten en TaalTrapeze

<p>Spelling: De schoollijn</p>	<p>Het spellingonderwijs krijgt vorm en inhoud door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaste, dagelijkse lees- en spellingstijd tussen 11.00 – 12.00 uur in de onderbouwgroepen 2 en 3 • de spellingles starten met het “5-woordendictee” • zowel aandacht voor inprenting als regeltraining • dagelijks extra lees – en spellingmomenten • spellingonderwijs te koppelen aan de GIP - principes • instructiegroepen volgens rooster • instructie op het hoogste instructieniveau van de leerling • methode Spelling in de Lift Plus • vaste lesopbouw, waarbij gebruik wordt gemaakt van basistaak en extra stof • methode gebonden dictees • maximaal 2 niveaugroepen per leerkracht • “Toetspakket Beginnende geletterdheid” (CPS) volgens toetskalender en letterkennis in januari en juni in OB 1 • Drie meetmomenten in OB 2 in november, maart en juni • “CITO – spelling: toetsen voor speciale leerlingen” in
---------------------------------------	---

	<p>december en juni</p> <ul style="list-style-type: none"> • vernieuwingen in het spellingonderwijs in te zetten (retentietraining)
<p>Spelling: Planmatig handelen</p>	<p>Het schooljaar verdelen we in 2 perioden. Voor elk tijdvak werken we met groepsplannen. Deze worden opgesteld, nadat de leerlingen zijn getoetst en besproken door leerkracht en IB-er.</p> <p>De toetsgegevens worden vastgelegd in het LVS.</p> <p>De groepsplannen zijn “gestandaardiseerd”.</p>

<p><u>INTENSIEF ARRANGEMENT</u></p> <p>Spelling: spellinginterventies</p>	<p>Als school willen we zo vroeg mogelijk interveniëren, wanneer kinderen de tussendoelen niet blijken te kunnen halen. Dit om de betreffende leerlingen zo weinig mogelijk faalervaringen te laten op doen en hen te stimuleren en te motiveren om voort te gaan in het leerproces.</p> <p>Om kinderen vroegtijdig “in beeld te krijgen” zetten we in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het <u>“Toetspakket beginnende geletterdheid” (CPS)</u> volgens toetskalender en <u>letterkennis</u> in januari en juni. Deze test kent een voorspellende waarde t.a.v. de eventueel te verwachten lees – en spellingproblemen. Risicoleerlingen krijgen de “Voorschotbenadering” aangeboden. - <u>de 3 meetmomenten</u>, zoals vermeld in het Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor het Speciaal Basisonderwijs, in onderbouw 2. Het eerste toetsmoment volgt na het aanbieden van “pap” en “mam” en vindt plaats in de maand november. De overige twee toetsmomenten zijn gepland in maart en juni. De groepsleerkracht verzorgt de toetsing. <p>Leerlingen, die onvoldoende profiteren van het aangeboden spellingonderwijs, krijgen meer leertijd en/of expliciete ondersteuning.</p> <p>De uitgangspunten daarvoor zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinvolle spelling oftewel veel en vooral individueel oefenen op het eigen niveau • zinvolle spelling oftewel leren om zelfstandig te stellen met behulp van spellingcontrole (op de computer) • zinvolle spelling met als doel kinderen verantwoordelijk te maken voor hun geschreven werk <p>De extra spellingimpuls gaat uit van: véél – herhalen – inslijpen!</p> <p>Met name de retentietraining is gebaseerd op deze principes.</p>
<p>Signaleren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toetspakket beginnende geletterdheid (CPS) 	<p>Voor de spellingzwakke leerling maakt de groepsleerkracht een aanhangsel bij het groepsplan. Dit gebeurt in overleg met de IB-er.</p> <p>We volgen een stappenplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – orthopedagoge – directie – ouders

<ul style="list-style-type: none"> • OB 2: • 3 meetmomenten • CITO spelling: toetsen voor speciale leerlingen 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – leescoördinator - ouders
Diagnosticeren <ul style="list-style-type: none"> • Toetsscores • Leesobservatie • Dossieronderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – leescoördinator - orhopedagoge
Opstellen hypothese	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – leescoördinator
Maken aanhangsel groepsplan	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht
Bespreken interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – ouders
Uitvoeren interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – stagiaire
Evalueren en uitzetten	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – leescoördinator
Bijstellen aanhangsel groepsplan	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht
Bespreken interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht - ouders
Uitvoeren interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – stagiaire

4.2.2.4 Schrijven

Doelstelling van ons schrijfonderwijs	“Wij willen dat kinderen het schrijven als middel om informatie te verwerken kunnen inzetten.”
<u>BASISARRANGEMENT</u> Tussendoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Aan het eind van de onderbouw beheersen de leerlingen de doelstellingen van deel 3 • Aan het eind van de middenbouw beheersen de leerlingen de doelstellingen van deel 5 • Bij het verlaten van de school in de eindgroep beheersen de leerlingen de doelstellingen van deel 8

Einddoel	Als individueel doel voor het schrijfonderwijs willen we dat elke leerling een eigen handschrift ontwikkelt passend bij de motorische mogelijkheden.
Opbouw van het schrijfproces	Om de doelen te bereiken is het schrijven verdeeld in fasen, zoals aangegeven in de methode Zwart op Wit. <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereidend schrijfonderwijs: deel 1/2 • Aanvankelijk schrijven: deel 3 • Voortgezet schrijven: deel 4, 5 en 6 • Gevorderd schrijven: deel 7 en 8
<u>VERDIEPT ARRANGEMENT</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verdiepte arrangement omvat: motiverende schrijfactiviteiten, activiteiten uit het Oefenboek
Schrijfmethode	<ul style="list-style-type: none"> • Zwart op Wit (inclusief software)
Aanvullende methoden en materialen	<ul style="list-style-type: none"> • Knikkerletters • Keuzepennenset
Schrijven: De schoollijn	Het schrijfonderwijs krijgt vorm en inhoud door: <ul style="list-style-type: none"> • deel 3: 4 lessen per week • deel 4: 3 lessen per week • deel 5 + 6: 2 lessen per week • deel 7 + 8: 1 les per week • schrijfonderwijs te koppelen aan de GIP - principes • instructie op groepsniveau • methode Zwart op Wit • vaste lesopbouw volgens de methode
Schrijven: Planmatig handelen	Het groepsplan schrijven wordt opgesteld voor een heel schooljaar. Deze wordt besproken door leerkracht en IB-er. De groepsplannen zijn "gestandaardiseerd" per schrijfdeel.
<u>INTENSIEF ARRANGEMENT</u> Schrijven: schrijfinterventies	Als school willen we zo vroeg mogelijk interveniëren, wanneer kinderen de tussendoelen niet blijken te kunnen halen. Dit om de betreffende leerlingen zo weinig mogelijk faalervaringen te laten op doen en hen te stimuleren en te motiveren om voort te gaan in het leesproces. <p>Om kinderen vroegtijdig "in beeld te krijgen" zetten we in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>dossiergegevens</u> - <u>ontwikkelingsperspectief</u> - <u>observaties leerkracht</u> - <u>consultatie kinderfysiotherapeut</u>

	<p>Leerlingen, die onvoldoende profiteren van het aangeboden schrijfonderwijs, krijgen extra ondersteuning van de kinderfysiotherapeut of ergotherapeut. Dit kan binnen de klas plaatsvinden, in de kleine groep of individueel. De fysiotherapeut of ergotherapeut bewaakt de ontwikkeling en voert overleg met leerkracht en ouders.</p>
--	--

4.2.3 Engels

Het doel van Engels is om een eerste basis te leggen om te kunnen communiceren met moedertaalsprekers of anderen die buiten school Engels spreken. In het basisonderwijs gaat het bij het onderwijs in de Engelse taal vooral om mondelinge communicatie en om het lezen van eenvoudige teksten.

Kerdoelen Engels

- De leerlingen leren informatie te verwerven uit eenvoudige gesproken en geschreven Engelse teksten.
- De leerlingen leren in het Engels informatie te vragen of geven over eenvoudige onderwerpen en zij ontwikkelen een attitude waarbij ze zich durven uit te drukken in die taal.
- De leerlingen leren de schrijfwijze van enkele eenvoudige woorden over alledaagse onderwerpen.
- De leerlingen leren om woordbetekenissen en schrijfwijzen van Engelse woorden op te zoeken met behulp van het woordenboek.

4.2.3.1 Methodes en materialen Engelse taal

Engelse taal	<p>Hoofdmethode: <i>Real English</i> Een methode gericht op een eerste stap van het lezen, luisteren en schrijven van de Engelse taal.</p> <p>Aanvullend materiaal: <i>Extra werkbladen</i></p>
--------------	---

4.2.4 Rekenen/ wiskunde

In de rekenwiskundeles leren kinderen een probleem wiskundig op te lossen en een oplossing in wiskundetaal aan anderen uit te leggen. Ze leren met respect voor ieders denkwijze wiskundige kritiek te geven en te krijgen. Het uitleggen, informeren en noteren en het elkaar kritiseren leren kinderen als specifiek wiskundige werkwijze te gebruiken om alleen en samen met anderen het denken te ordenen, te onderbouwen en fouten te voorkomen.

Kerdoelen rekenen/ wiskunde

Wiskundig inzicht en handelen

- De leerlingen leren wiskundetaal gebruiken.
- De leerlingen leren praktische en formele rekenwiskundige problemen op te lossen en redeneringen helder weer te geven.

- De leerlingen leren aanpakken bij het oplossen van reken/wiskundeproblemen te onderbouwen en leren oplossingen te beoordelen.

Getallen en bewerkingen

- De leerlingen leren structuur en samenhang van aantallen, gehele getallen, kommagetallen, breuken, procenten en verhoudingen op hoofdlijnen te doorzien en er in praktische situaties mee te rekenen.
- De leerlingen leren de basisbewerkingen met gehele getallen in elk geval tot 100 snel uit het hoofd uitvoeren, waarbij optellen en aftrekken tot 20 en de tafels van buiten gekend zijn.
- De leerlingen leren schattend tellen en rekenen.
- De leerlingen leren handig optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen.
- De leerlingen leren schriftelijk optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen volgens meer of minder verkorte standaardprocedures.
- De leerlingen leren de rekenmachine met inzicht te gebruiken.

Meten en meetkunde

- De leerlingen leren eenvoudige meetkundige problemen op te lossen.
- De leerlingen leren meten en leren te rekenen met eenheden en maten, zoals tijd, geld, lengte, omtrek, oppervlakte, inhoud, gewicht, snelheid en temperatuur.

4.2.4.1 Methoden en materialen rekenen/ wiskunde

Doelstelling van ons rekenonderwijs	“Wij willen dat kinderen zelfstandige, functionele rekenaars worden, die rekenprincipes op een praktische en hanteerbare manier in de dagelijkse praktijk kunnen inzetten.”
BASISARRANGEMENT	In het schooljaar 2011 – 2012 zullen wij ons gaan oriënteren op een nieuwe rekenmethode. De doelen zullen hier dan op aangepast worden.
Tussendoelen	<ul style="list-style-type: none"> • Aan het eind van de onderbouw beheersen de lln. de basisvaardigheden volgens RekenRijk van jaargroep 4 • Aan het eind van de middenbouw beheersen de leerlingen de basisvaardigheden volgens RekenRijk van jaargroep 5 • Bij het verlaten van de school beheersen de leerlingen de basisvaardigheden volgens RekenRijk van minimaal jaargroep 6
Eindoel	Gedurende de schooljaren in het Speciaal Basisonderwijs is het ons streven de leerlingen kennis te laten maken met alle rekenstof zoals beschreven in de kerndoelen / referentieniveaus. Als individueel rekendoel willen we dat elke leerling het rekenniveau beheerst overeenkomstig het verwachte uitstroomniveau, zoals geformuleerd in het ontwikkelingsperspectief.

<p>Rekenen: De schoollijn</p>	<p>Het rekenonderwijs krijgt vorm en inhoud door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaste lesopbouw, waarbij gebruik wordt gemaakt van werkbrieven • het GIP-model • vaste, dagelijkse rekentijd van 08:55 – 09:50 uur • instructiegroepen volgens rooster • maximaal 3 instructiegroepen per les • methodegebonden toets na ieder deel • in december en juni CITO Rekenen voor Kleuters in OB 1 • in december en juni CITO Rekenen – Wiskunde: toetsen voor speciale leerlingen • dagelijkse lesstart middels “Met Sprongen Vooruit” in OB en MB • inzet software RekenRijk e.o. • motiverende rekenactiviteiten, o.a De Grote Rekendag <p>In alle groepen is het rekenonderwijs gestoeld op “De afsprakenlijst”, die het product is van het nascholingstraject om het rekenonderwijs te optimaliseren.</p>
<p>Rekenen: Planmatig handelen</p>	<p>Het schooljaar verdelen we in 2 perioden. Voor elk tijdvak werken we met groepsplannen. Deze worden opgesteld, nadat de leerlingen zijn getoetst en besproken door leerkracht en IB-er. Leerlingen die volgens een groepsplan werken, volgen de methode “RekenRijk”. De toetsgegevens worden vastgelegd in het LVS en binnenkort ook in een datamuur. De groepsplannen zijn “gestandaardiseerd” per rekenniveau.</p>

<p>INTENSIEF ARRANGEMENT</p> <p>Rekenen: rekeninterventies</p>	<p>Als school willen we zo vroeg mogelijk interveniëren, wanneer kinderen de RekenRijkdoelen niet blijken te kunnen halen. Dit om de betreffende leerlingen zo weinig mogelijk faalervaringen te laten op doen en hen te stimuleren en te motiveren om voort te gaan in het rekenproces.</p> <p>Om kinderen vroegtijdig “in beeld te krijgen” zetten wij standaard in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - CITO Rekenen voor Kleuters in december en juni - CITO Rekenen – Wiskunde: toetsen voor speciale leerlingen in december en juni - de RekenRijktoetsen, zonodig gekoppeld aan een diagnostisch gesprek en observatie <p>In incidentele gevallen wordt aanvullend gebruik gemaakt van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het Pedagogisch Didactisch Onderzoek (PDO) – rekenen. Deze wordt door de leerkracht, intern begeleider afgenomen. <p>Leerlingen die onvoldoende profiteren van het aangeboden rekenonderwijs, krijgen extra leertijd en / of ondersteuning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met Sprongen Vooruit • RekenRijk leerlijnen • RekenRijk software • Maatwerk, eventueel in combinatie met het Routeboekje
<p>Signaleren</p> <ul style="list-style-type: none"> • CITO Rekenen voor Kleuters • CITO Rekenen- Wiskunde: toetsen voor speciale leerlingen • RekenRijktoetsen • PDO 	<p>Voor de rekenzwakke leerling maakt de groepsleerkracht een aanvulling van het groepsplan. Dit gebeurt in overleg met de IB-er. We volgen een stappenplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – orthopedagoge – directie – ouders • leerkracht – IB-er – rekencoördinator - ouders
<p>Diagnosticeren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toetsscores • Rekenobservatie • Dossieronderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – rekencoördinator - orthopedagoge

Opstellen hypothese	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – rekencoördinator
Maken aanvulling groepsplan	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er - rekencoördinator
Bespreken interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – ouders – IB-er
Bespreken klassenmanagement	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er
Uitvoeren interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – onderwijsassistent - stagiaire
Evalueren en uitzetten	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – IB-er – rekencoördinator
Bijstellen aanvulling groepsplan	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht
Bespreken interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht - ouders
Uitvoeren interventies	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht – onderwijsassistent - stagiaire

4.2.4.2 Beleidsvoornemens

In de komende periode 2011-2015 worden de arrangementen beschreven. Hierbij wordt de leerlijn gekoppeld aan de leerstof die moet worden aangeboden per arrangement. Vervolgens kijken we wat we uit de methode gebruiken. Per arrangement wordt ook de ondersteuning die kinderen nodig hebben om het doel te behalen beschreven, evenals de leertijd en het pedagogisch en didactisch handelen. Ten slotte zal er wat worden gezegd over de organisatie van het onderwijs om het werken met deze arrangementen mogelijk te maken.

4.2.5 Oriëntatie op jezelf en de wereld

In dit leergebied oriënteren leerlingen zich op zichzelf, op hoe mensen met elkaar omgaan, hoe ze problemen oplossen en hoe ze zin en betekenis geven aan hun bestaan. Leerlingen oriënteren zich op de natuurlijke omgeving en op verschijnselen die zich daarin voordoen. Leerlingen oriënteren zich ook op de wereld, dichtbij, veraf, toen en nu en maken daarbij gebruik van cultureel erfgoed.

Kerdoelen oriëntatie op jezelf en de wereld

Mens en samenleving

- De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.
- De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.

- De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.
- De leerlingen leren zich gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.
- De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.
- De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Natuur en techniek

- De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving.
- De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.
- De leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, electriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur.
- De leerlingen leren hoe je weer en klimaat kunt beschrijven met behulp van temperatuur, neerslag en wind.
- De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.
- De leerlingen leren oplossingen voor technische problemen te ontwerpen, deze uit te voeren en te evalueren.
- De leerlingen leren dat de positie van de aarde ten opzichte van de zon, seizoenen en dag en nacht veroorzaakt.

Ruimte

- de leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.
- Kinderen leren over de maatregelen die in Nederland genomen worden/ werden om bewoning van door water bedreigde gebieden mogelijk te maken.
- De leerlingen leren over de mondiale ruimtelijke spreiding van bevolkingsconcentraties en godsdiensten, van klimaten, energiebronnen en van natuurlandschappen zoals vulkanen, woestijnen, tropische regenwouden, hooggebergten en rivieren.
- De leerlingen leren omgaan met kaarten atlas, beheersen van de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van de wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld.

Tijd

- De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.
- De leerlingen leren kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren, Grieken en Romeinen, monniken en ridders, steden en staten, ontdekkers en hervormers, regenten en vorsten, pruiken en revolutie, burgers en stoommachines, wereldoorlogen en holocaust, televisie en computer.
- de leerlingen leren over de belangrijkste historische perspectieven en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

4.2.5.1 Methoden en materialen oriëntatie op jezelf en de wereld

Oriëntatie op jezelf en de wereld	<p>Hoofdmethode (godsdienst): Trefwoord</p> <p>Hoofdmethode(aardrijkskunde): Wie weet waar ?</p> <p>Hoofdmethode (geschiedenis): Een zee van tijd</p> <p>Hoofdmethoden (natuur) Nieuws uit de natuur</p> <p>Aanvullend materiaal: Zelfontworpen leerstofpakketten en lessenseries Projectmatig met themakisten (groep 1-2 en 3) Schooltelevisie: <ul style="list-style-type: none"> • Huisje, boompje, beestje Projecten.</p>
-----------------------------------	---

4.2.5.2 Beleidsvoornemens

In de komende periode 2011 – 2015 zullen de methodes voor oriëntatie op de wereld en jezelf worden vervangen.

4.2.6 Kunstzinnige oriëntatie

Door middel van kunstzinnige oriëntatie maken kinderen kennis met kunstzinnige en culturele aspecten in hun leefwereld. Het gaat bij dit domein om kennismaking met die aspecten van cultureel erfgoed waarmee mensen in de loop van de tijd vorm en betekenis hebben gegeven aan hun bestaan. Het gaat hierbij ook om het verwerven van enige kennis van de hedendaagse kunstzinnige en culturele diversiteit. De leerlingen:

- Leren hierbij de beeldende mogelijkheden van diverse materialen onderzoeken aan de hand van de aspecten: kleur, vorm, ruimte, textuur en compositie;
- Maken tekeningen en ruimtelijke werkstukken;
- Leren liedjes en leren ritme-instrumenten te gebruiken als ondersteuning bij het zingen;
- Spelen en bewegen.

Kerdoelen kunstzinnige oriëntatie

- De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.
- De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.
- De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

4.2.6.1 Methoden en materialen kunstzinnige oriëntatie

Kunstzinnige oriëntatie	Moet je doen !
-------------------------	----------------

4.2.7 Bewegingsonderwijs

Leerlingen leren hierbij de hoofdbeginselen van de belangrijkste bewegings- en spelvormen ervaren in aansprekende bewegingssituaties.

Kerdoelen bewegingsonderwijs

- De leerlingen leren op een verantwoorde manier deelnemen aan de omringende bewegingscultuur en leren de hoofdbeginselen van de belangrijkste bewegings- en spelvormen ervaren en uitvoeren.
- De leerlingen leren samen met andere op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden.

4.2.7.1 Methoden en materialen bewegingsonderwijs

Bewegingsonderwijs	Bewegen, samen regelen.
--------------------	-------------------------

4.3 Zorg voor de leerlingen

Artikel 8 lid 4 en 6 van de WPO (Wet op het Primair Onderwijs) beschrijven aan welke eisen de zorg voor leerlingen moet voldoen.

Artikel 8, lid 4

Ten aanzien van leerlingen die extra zorg behoeven, dient het onderwijs gericht te zijn op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerling.

Wij zijn een school voor Speciaal Basisonderwijs en vanuit dat oogpunt behoeven al onze leerlingen extra zorg. Wij hebben hiervoor een zorgstructuur ontwikkeld, die uitgebreider besproken wordt in paragraaf 4.3.4. en die bestaat uit drie niveaus van zorg.

Artikel 8, lid 6

De scholen voorzien in een voortgangsregistratie omtrent de ontwikkeling van leerlingen die extra zorg behoeven.

Wij gebruiken voor de voortgangsregistratie van onze leerlingen Parnassys.

4.3.1 De Zorgstructuur

Het toezichtskader van de inspectie :

- De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.
- De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.
- De school stelt bij plaatsing van iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast (sbo).
- De school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzen.
- De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.

- Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.
- De school voert de zorg planmatig uit.
- De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.

De uitgangspunten van onze zorgstructuur :

- Wij vergroten de opbrengstgerichtheid van ons onderwijs door : ons onderwijs doelgericht te plannen met behulp van data, door beredeneerde keuzes in leerlijnen en onderwijsaanbod te maken.
- Wij volgen onze leerlingen systematisch , volgens een voor ieder herkenbare lijn met duidelijk beslismomenten.
- Wij hebben een transparante structuur met een duidelijke omschrijving van taken en verantwoordelijkheden in deze structuur.
- De ouders / verzorgers van onze leerlingen hebben een duidelijke plaats in de zorgstructuur (verantwoording aan derden).

Structuur :

We kiezen voor een structuur die uitgaat van 3 niveaus van zorg met daarbinnen een aantal vast omschreven stappen die cyclisch doorlopen worden.

Deze niveaus en de te nemen stappen zijn de volgende :

Zorgniveau 1 : basiszorg

Stap 1 : de cyclus opbrengstgericht werken door de leerkracht

Stap 2 : de groepsbespreking (leerkracht, intern begeleider, directie)

Zorgniveau 2: intensieve zorg

Stap 3 : de leerlingbespreking (leerkracht en intern begeleider)

Stap 4 : de aanvulling op het groepsplan (leerkracht)

Zorgniveau 3 : zeer intensieve zorg

Stap 5 : het zorgteam (directie, jeugdarts, orthopedagoog, schoolmaatschappelijk werkende, intern begeleider, en evt. andere deskundigen)

Planningsdocument / Stappenplan :

Zorgniveau 1 : basiszorg

Activiteit :	Betrokkenen :	Periode :
• groepsplannen 1 maken	• leerkracht	• week 1 + week 2 schooljaar
• groepsplanbespreking en doelstellingengesprek	• leerkracht + ib + directie	• week 3 t/m week 5
• info-avond ouders OPP + algemene info-avond	• leerkracht + ib + directie	• week 3 of week 4
• opstellen OPP van nieuwe lln.	• orthoped. + ib	• week 1 t/m week 7

<ul style="list-style-type: none"> • OPP-gesprekken met ouders 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht 	<ul style="list-style-type: none"> • week 8
<ul style="list-style-type: none"> • tussentijdse evaluatie van groepsplannen / afname methodegebonden toetsen/ analyses / interventies 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht + ib 	<ul style="list-style-type: none"> • gedurende het hele schooljaar
<ul style="list-style-type: none"> • afname methode onafhankelijke toetsen + evaluatie groepsplannen 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht + ib + directie 	<ul style="list-style-type: none"> • december + januari
<ul style="list-style-type: none"> • rapportbespreking met ouders • groepsplannen 2 maken 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht 	<ul style="list-style-type: none"> • januari
<ul style="list-style-type: none"> • groepsplanbespreking en doelstellingengesprek 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht + ib + directie 	<ul style="list-style-type: none"> • februari
<ul style="list-style-type: none"> • afname methode onafhankelijke toetsen + evaluatie groepsplannen + evaluatie OPP 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht + ib + directies 	<ul style="list-style-type: none"> • juni
<ul style="list-style-type: none"> • rapportbespreking met ouders + OPP 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht 	<ul style="list-style-type: none"> • voorlaatste schoolweek

Zorgniveau 2 : intensieve zorg

Activiteit :	Betrokkenen :	Periode :
<ul style="list-style-type: none"> • leerling wordt ingebracht in de leerlingbespreking / formulier zorgniveau 2 	<ul style="list-style-type: none"> • leerkracht + ib 	<ul style="list-style-type: none"> • gedurende het hele schooljaar

Zorgniveau 3 : zeer intensieve zorg

Activiteit :	Betrokkenen :	Periode :
<ul style="list-style-type: none"> • leerling wordt ingebracht in het zorgteam / formulier zorgniveau 3 	<ul style="list-style-type: none"> • directie, jeugdarts, orthopedagoog, schoolmaatschappelijk werkende, intern begeleider, evt. andere deskundigen 	<ul style="list-style-type: none"> • 6 x per schooljaar

➤ zie beleidsplan zorgstructuur.

4.3.2 Bewaking onderwijskundige kwaliteit

De onderwijskundige kwaliteit wordt o.a. gemeten met methodegebonden toetsen. Bij rekenen, spelling en lezen worden ook de niet-methode gebonden toetsen gebruikt. We maken hierbij gebruik van o.a. de Cito toetsen voor het sbo.

4.3.3 Beleidsvoornemens

Deze opzet van de zorgstructuur zal de komende planningsperiode worden ingevoerd en de afspraken en werkwijze zullen worden vastgelegd in het beleidsdocument zorgstructuur. De Woordenschattoets van CITO zal worden ingevoerd.

4.4 Werken met arrangementen

In de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT-januari 2011) worden een aantal belangrijke kwaliteitsaspecten genoemd.

Naast het werken aan hoge leeropbrengsten, zijn vooral de inrichting van het onderwijsprogramma en de inrichting van het onderwijsleerproces de belangrijkste aspecten. De bijbehorende indicatoren die de inspectie gebruikt om de aanwezigheid van deze aspecten te meten zijn:

Leeropbrengsten:

- 1.1 De resultaten van de leerlingen aan het eind van groep 8 liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerling populatie mag worden verwacht.**
- 1.2 De resultaten voor taal en rekenen tijdens de gehele schoolperiode liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerling populatie mag worden verwacht.**
- 1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden**

Onderwijsprogramma en onderwijsleerproces:

- 2.1 Bij de aangeboden leerinhouden van taal en rekenen betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen**
- 2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.**

7.2 De leerkrachten volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen

S7.3 De school stelt bij plaatsing voor ieder kind een ontwikkelingsperspectief vast.

S7.4 De school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.

- De school stelt bij het te verwachten niveau een plannend leerstofaanbod vast. Dit leerstofaanbod is onderdeel van een doorgaande lijn naar een uitstroomniveau en past bij het ontwikkelingsperspectief van de leerling.
- Het leerstofaanbod voor de leervakken is gekoppeld aan het uitstroomniveau en aantoonbaar uitgewerkt in een groeps- of individueel handelingsplan
- De school stelt het perspectief aantoonbaar bij wanneer de ontwikkeling op meerdere toets momenten ongunstiger/gunstiger verloopt dan was voorzien.

8.1 De school heeft eenduidige criteria vastgelegd waarmee is aangegeven wanneer leerachterstanden te groot zijn en/of de ontwikkeling stagneert.

8.3 Voor alle leerlingen die dat nodig hebben is extra zorg gepland.

In het Speciaal Basisonderwijs is het Ontwikkelingsperspectief leidend voor elke leerling. De leerling wordt consequent gevolgd in zijn ontwikkeling en naar aanleiding daarvan worden beredeneerde keuzes gemaakt.

Onderzoeksresultaten (Marzano 2008) hebben aangetoond dat zowel het sturen als het herontwerpen van het onderwijsprogramma daarbij cruciaal zijn.

Eén van de stappen die er in het kader van onderwijsverbetering momenteel binnen onze drie SBO scholen gezet worden is het specifiek inrichten van het onderwijsprogramma en het onderwijsleerproces met behulp van onderwijsarrangementen.

Het doel is om d.m.v. het werken met onderwijsarrangementen die passen bij de behoeften en mogelijkheden van de verschillende groepen leerlingen te zorgen voor passend onderwijs.

Uitgangspunt daarbij is dat er weloverwogen onderwijsarrangementen worden ontwikkeld, waarmee alle leerlingen een passend aanbod kan worden geboden.

Alle leerlingen worden toegewezen aan een bij hem/haar passend arrangement.

Iedere leerling is uniek, maar door te werken met op elkaar aansluitende en elkaar aanvullende onderwijs arrangementen is het niet nodig voor elke individuele leerling iets nieuws te bedenken.

Het inrichten en het werken met onderwijsarrangementen brengt voor onze SBO scholen een onderzoekende en lerende onderwijscultuur met zich mee, waarin leerkrachten dagelijks kunnen reflecteren of hun aanpak werkt of aangepast dient te worden. Zo kunnen leerkrachten van elkaar leren. De leerlingen in het SBO zijn sterker dan in het reguliere basisonderwijs afhankelijk van de leerkracht.

4.4.1 Uitstroombestemming en leerstandaard

De vaste bestemmingen waar onze leerlingen naar uitstromen zijn A=VMBO-T, B=VMBO-overig en C=PRO (praktijkonderwijs).

De grootste groep leerlingen stroomt uit naar VMBO-overig.

Bij elke uitstroombestemming worden leerstandaarden bepaald.

Wat hebben de leerlingen nodig om vloeiend deze uitstroombestemming te bereiken?

De ondergrens van die eisen noemen we de voldoende standaard (leerrendement, CITO-C-score). Het basisarrangement van onze scholen richt zich op de uitstroombestemming VMBO-overig omdat dat het uitstroombestemming VMBO-overig is dat we met de grootste groep leerlingen willen bereiken.

Het ambitieniveau van het percentage leerlingen dat de basis-, verdiepte- of intensieve aanpak krijgt zal eerst op CSO niveau worden vastgesteld. Met behulp van de 3 arrangementen zal vervolgens naar het gekozen uitstroombestemming VMBO-overig worden toegewerkt.

Het werken met arrangementen kent 3 uitgangspunten

1. **Van algemeen naar specifiek.** Alle leerlingen worden toegewezen aan het basisarrangement. Intensiveren alleen waar nodig.
2. **Intensiveren.** Het intensieve arrangement voor de zwakkere leerlingen is een aanvulling op het basisarrangement. Voor deze leerlingen geldt een intensief of zeer intensief programma, gestapeld op het basisarrangement door extra leer- en instructietijd.
3. **Differentiatie blijft uitvoerbaar.** De grootste groep leerlingen t/m een DL = 30, volgen het basisarrangement. Alleen voor leerlingen die een rijker (verdiept) of een intensiever aanbod nodig hebben wordt het basisarrangement uitgebreid. Vanaf een DL = 30 wordt het ontwikkelingsperspectief definitief vastgesteld en worden beredeneerde keuzes gemaakt welk arrangement het beste aansluit bij de leerling om vloeiend door te stromen naar het vervolgonderwijs.

4.4.2 Beleidsvoornemen

Hoe we vanuit de huidige situatie, onze doelen en ambities komen tot arrangementen die praktisch uitvoerbaar zijn is vastgelegd in een stappenplan dat de werkgroep arrangementen voor de drie scholen heeft ontwikkeld. Het doel is om door te werken met arrangementen een aanpak te ontwikkelen die onze leerlingen daadwerkelijk verder brengt.

4.5 Leerlinggebonden financiering

Een aantal leerlingen van onze school heeft een indicatie voor speciaal onderwijs.

Met deze indicatie hebben ouders de keus om hun kind op een school voor speciaal onderwijs te plaatsen of op een basisschool.

In dit laatste geval krijgen deze leerlingen een zogenaamde rugzak mee.

Dit betekent dat er voor dit kind ambulante begeleiding komt vanuit de school voor speciaal onderwijs waar het kind een indicatie voor heeft.

Bij de forse bezuiniging van augustus 2010 is het bedrag voor personele inzet voor sbo scholen drastisch teruggebracht.

Het bedrag voor personele inzet dat gebleven is, wordt besteed aan extra ondersteuning van functionarissen die de leerkracht ondersteunen in het onderwijsleerproces.

Het gaat hierbij om: de orthopedagoog, logopedist, onderwijsassistent, rugzakleerkracht en intern begeleider.

Indien nodig worden voor deze kinderen extra trainingen ingezet.

De uitvoering van het onderwijs voor rugzakleerlingen wordt vastgelegd in een handelingsplan dat met de ouders wordt doorgesproken.

De ouders moeten instemmen met het handelingsplan en dit ondertekenen.

De visie van onze school is dat we het onderwijs zo moeten inrichten dat ieder kind in de klas datgene krijgt wat het nodig heeft.

We merken dat onze kinderen gebaat zijn bij voorspelbaarheid, structuur en regelmaat.

Het uit de klas halen van kinderen blijkt voor hen best moeilijk. Ze willen n.l. niets missen van wat er in de klas gebeurt. Ten slotte blijken ze zich niet sneller te ontwikkelen doordat sommige dingen individueel worden geoefend.

We zetten de individuele hulp voor deze leerlingen binnen de klas iets breder in, zodat het kind zich minder alleen/ 'apart' voelt en ook andere kinderen van de extra hulp kunnen profiteren.

Met de ambulante begeleiders zijn afspraken gemaakt hoe we als school om willen gaan met de geïndiceerde kinderen en de problemen die zij in het onderwijs ondervinden.

De praktijk : de ambulante begeleider observeert in de klas. Dit is korter en elk bezoek wordt niet meer individueel met de leerkrachten doorgesproken. Als er werkpunten worden geconstateerd worden deze doorgesproken en wordt een plan gemaakt.

Leerkrachten kunnen met hun vragen bij de ambulante begeleider terecht.

Voor leerkrachten die daar behoefte aan hebben zijn er regelmatig intervisiebijeenkomsten met de ambulante begeleider van cluster 4.

De individuele hulp wordt meer in kleine groepjes worden gegeven.

Hoe de individuele invulling voor de geïndiceerde leerlingen wordt vastgelegd in het handelingsplan voor het kind wordt met de ouders besproken.

De afgelopen jaren hebben we expertise vanuit het speciaal onderwijs in de school geborgd door o.a.:

- teamnascholing van de clusters op specifieke terreinen als taal- en spraakproblematiek / epilepsie.
- Observaties en handelingsplanning van jonge leerlingen met zware gedragsproblematiek.

5 Personeelsbeleid

5.1 Integraal personeelsbeleid (IPB)

Integraal personeelsbeleid is de systematische afstemming van kennis en bekwaamheden van het personeel op de geformuleerde inhoudelijke en organisatorische doelen van de school. Personeelsbeleid is niet op zichzelf staand, maar een afgeleide van / volledig verweven met alle beleid (onderwijskundig, strategisch, financieel).

Er is binnen de stichting personeelsbeleid geformuleerd dat betrekking heeft op :

- verbetering van de kwaliteit van de arbeid door:
 - het houden van een cyclus van gesprekken;
 - het POP-gesprek > het functionerings- of voortgangsgesprek > het beoordelingsgesprek.
 - bij sollicitaties op de functie toegespitste functie-eisen te stellen aan personeel;
 - aandacht te besteden aan de begeleiding van personeel;
 - door bevordering van deskundigheid door(na) scholing;
 - te zorgen voor een kwalitatief en kwantitatief juiste personeelsbezetting op korte en lange(re) termijn.
- aandacht voor het werkklimaat en de werksfeer door:
 - een duidelijke taakverdeling met de bestaande functie-omschrijvingen;
 - het opzetten en stimuleren van duidelijke overlegstructuren in de scholen en tussen de verschillende geledingen onderling;
 - aandacht te besteden aan de omstandigheden waaronder uitvoering moet worden gegeven aan de werkzaamheden in de scholen;
 - het bevorderen van een goede communicatie;
 - aandacht te besteden aan bijzondere gebeurtenissen (verjaardagen, jubilea, etc.).
 - het jaarlijks afnemen van de veiligheidsthermometer.
- uitvoering geven aan arbeidsvoorwaarden door:
 - het formuleren van duidelijke regels en afspraken over de rechten en plichten van het personeel;
 - duidelijk om te gaan met de bestaande verlofregelingen;
 - (na) zorg bij ziekte (sociaal - medische begeleiding);
 - het scheppen van materiële voorzieningen binnen de daarvoor beschikbaar gestelde budgetten voor het personeel;
 - het stimuleren van en meewerken aan de ontplooiing van personeelsleden in hun functie;
 - aandacht te besteden aan het ouder wordend personeelslid.

Het beleid is erop gericht op bestuursniveau te komen tot een optimalisering van de onderwijsdoelen en personeelsbeleid.

5.2 Bekwaamheidsdossier

Het wettelijke kader

1. De werkgever en werknemer maken in het kader van de gesprekkencyclus zoals bedoeld in artikel 9.4. afspraken over de professionele ontwikkeling van de werknemer.

- 2. Deze afspraken hebben betrekking op specifieke scholing en deskundigheidsbevordering in het kader van de voor de werknemer vastgestelde bekwaamheidseisen.**
- 3. De resultaten van de inspanningen worden opgenomen in het bekwaamheidsdossier.**
- 4. Indien de werknemer als gevolg van verwijtbaar handelen door de werkgever niet in staat is gesteld te voldoen aan de onderhoudsplicht op grond van de Wet BIO en de werknemer hierdoor schade lijdt binnen of direct aansluitend aan zijn dienstverband is de werkgever, die in gebreke is gebleven, aansprakelijk.**

Sinds 2006 is de Wet BIO van kracht.

Deze wet schrijft voor dat het bestuur in het schoolplan of kwaliteitszorgverslag omschrijft hoe het de kwaliteit van het personeel onderhoudt.

Ook moeten scholen voor ieder personeelslid een kwaliteitsdossier bijhouden.

Het dossier maakt voor de leerkracht zelf en voor zijn werkgever duidelijk hoe het met zijn vaardigheden staat.

Werkgevers moeten hun personeel in staat stellen die kwaliteit te leveren.

Uitgangspunt is dat het onderwijs zelfbewuste, kritische en vernieuwende leraren nodig heeft.

Leraren die op zo'n manier lesgeven dat kinderen hun talenten optimaal kunnen benutten en ontwikkelen.

De Stichting Beroepskwaliteit Leraren heeft een voorstel voor bekwaamheidseisen ontwikkeld.

De beschreven competenties zijn gebaseerd op verschillende rollen die de leerkracht heeft en de verschillende situaties waarin de leerkracht terecht kan komen.

Dit heeft geleid tot de ontwikkeling van 7 competenties.

Met een adviesbureau zijn wij voor de verschillende scholen gekomen tot de ontwikkeling van een (aangepaste) competentiekaart voor de leerkracht aan de school voor speciaal onderwijs van onze stichting.

Om een beeld te krijgen van eigen kwaliteit en hoe een ander dit ziet is een scan afgenomen.

Aan de hand van een analyse van de scan zijn ontwikkelpunten vastgesteld.

Deze ontwikkelpunten vormen de basis van het Persoonlijk Ontwikkelingsplan.

Uitgangspunt is dat het ontwikkelingsplan de eigen professionele verantwoordelijkheid van de leerkracht is.

de interpersoonlijke, pedagogische, vakinhoudelijke en didactische en tot slot de organisatorische beroepsrol. Deze rollen leiden tot de zeven hieronder beschreven competenties.

Overzicht competenties	met leerlingen	met collega's	met omgeving	met zichzelf
Interpersoonlijk	1	5	6	7
Pedagogisch	2			
Vakinhoudelijk en didactisch	3			
organisatorisch	4			

1 Interpersoonlijke competentie:	Op een goede manier leiding geven en zorgen voor een vriendelijke en cooperatieve sfeer van omgaan en samenwerking tussen leerlingen.
2 Pedagogische competentie:	Zorgen voor een veilige leeromgeving en bevorderen van persoonlijke, sociale en morele ontwikkeling of: bevorderen van de ontwikkeling tot een zelfstandig en verantwoordelijk persoon.
3 Vakinhoudelijke en didactische competentie:	Zorgen voor een krachtige leeromgeving en bevorderen van het leren.
4 organisatorische competentie:	Zorgen voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer en structuur in de

	leeromgeving.
5 competent in samenwerken in een team:	Zorgen dat het werk afgestemd is op dat van collega's; bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie.
6 competent in samenwerken met de omgeving:	In het belang van de leerlingen een relatie onderhouden met ouders, buurt, bedrijven en instellingen.
7 competent in reflectie en ontwikkeling:	Zorgen voor de eigen professionele kwaliteit van de beroepsuitoefening.

Uitgangspunt is het werken vanuit competentie management.

Competentiemanagement is het vertalen van de kerncompetenties van de organisatie naar de benodigde kennis, vaardigheden, persoonlijkheid en motivatie van medewerkers. Met deze competenties kan richting worden gegeven aan het selecteren, ontwikkelen, beoordelen en belonen van medewerkers.

Wij streven bij competentie management de volgende situatie na :

- **strategie :**
de keuze voor competentie management verankeren door te investeren in leren en ontwikkelen van medewerkers.
- **managementstijl :**
een coachende houding van managers. Voorwaarden scheppen vanuit de competenties. Ondersteuning bieden in ontwikkeling van talenten.
- **systemen :**
systemen en procedures ondersteunen het ontwikkelingsproces van de medewerkers.
- **personeel :**
een verschuiving in denken in taken naar denken in mensen. Kijken naar de click tussen de talenten van de medewerkers en de competenties waarover zij moeten beschikken.
- **cultuur :**
een leercultuur, waarbij medewerkers worden gezien als mensen met talenten die zij willen en kunnen ontwikkelen.
- **structuur :**
een platte organisatie, waarbij taakverantwoordelijkheden plaats maken voor procesverantwoordelijkheden.

Essentieel in het proces van competentie management is het benoemen van de kerncompetenties van de organisatie :

Kernvragen hierbij zijn :

Waar is de organisatie goed in ? Waar wil de organisatie goed in zijn ? Welke strategie gebruikt zij om dit te bereiken ? Wat zijn de belangrijkste resultaatgebieden ?

5.3 De gesprekkencyclus :

Het wettelijk kader :

Artikel 9.4. van de CAO Primair Onderwijs :

Door of namens de werkgever worden periodiek met elke werknemer gesprekken gevoerd over het (toekomstig) functioneren van de werknemer.

Dat gebeurt door middel van een professionele gesprekkencyclus bestaande uit loopbaangesprekken, functioneringsgesprekken, beoordelingen of andersoortige gesprekken die hetzelfde beogen.

Aan een beoordeling van de werknemer kunnen rechtpositionele gevolgen worden verbonden.

De werkgever stelt in overleg met de (G) MR een regeling vast waarin het doel, de onderwerpen, de procedure en de frequentie van de gesprekken zijn vastgelegd, waarbij in ieder geval is geregeld dat voorafgaand aan een beoordeling functioneringsgesprekken hebben plaatsgevonden.

Algemeen :

De gesprekkencyclus maakt als instrument het in kaart brengen van de sturing op en de behoefte aan competenties, d.w.z. competentie management, praktisch uitvoerbaar.

Daarnaast maakt de gesprekkencyclus het competentiegericht beoordelen en belonen mogelijk. Het is een continue onderlinge dialoog tussen leidinggevende en medewerkers, waarbij het van belang is dat de medewerker m.b.t. professionalisering gefaciliteerd wordt.

Afspraken dienen te worden vastgelegd in een professionaliseringsplan voor iedere afzonderlijke medewerker en voor alle teamleden gezamenlijk.

De gesprekkencyclus geldt voor alle personeelsleden.

Samengevat: de gesprekkencyclus beoogt :

- gericht te kunnen sturen op de kwaliteit van het onderwijs;
- meer te sturen op de persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers en de afstemming hiervan op de organisatie-/stichtingsdoelen.

Voorwaarden voor het succesvol laten verlopen van de gesprekkencyclus :

- Voorwaarde is een sfeer van vertrouwen en openheid om elkaar te kunnen en willen ontmoeten.
Bouwstenen binnen alle gesprekken zijn :
openheid / gerichtheid op concrete feiten / directheid / luisteren / na- en doorvragen / nadrukkelijk waarderen van positief gedrag / respect / acceptatie.
- Afspraken en procedures moeten duidelijk en transparant zijn.
- Ieder is verantwoordelijk voor de individuele groei, maar draagt ook bij aan de gezamenlijke groei en ontwikkeling.
- Er moet ruimte zijn voor de eigenheid van iedere medewerker alsook voor de specifieke invulling per school.
- IPB moet medewerkers in staat stellen sociaal, intellectueel, spiritueel te groeien en daarbij nieuwe kennis te vergaren en competenties te ontwikkelen. Op deze wijze kunnen medewerkers en organisatie zich ontwikkelen in de richting van een professionele organisatie met zowel individuele als gezamenlijke verantwoordelijkheid.

De gesprekkencyclus geeft een kader voor zowel de medewerker als de leidinggevende. De beschreven cyclus is van toepassing op iedere medewerker die werkzaam is bij onze stichting. Er dient te worden opgemerkt dat de gezamenlijk opgestelde bekwaamheidseisen als toetssteen dienen voor de gesprekkencyclus.

De gesprekkencyclus beoogt :

- gericht te kunnen sturen op de kwaliteit van het onderwijs.
- meer te sturen op de persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers en de afstemming hiervan op de organisatie-/school-/stichtingsdoelen.

Voor de gesprekkencyclus is een sfeer van vertrouwen en openheid een voorwaarde om elkaar te kunnen en willen ontmoeten. Afspraken en procedures moeten open en transparant zijn.

Ieder is verantwoordelijk voor de individuele groei, maar draagt daarbij ook bij aan de gezamenlijke groei en ontwikkeling. Tegelijk moet er ruimte zijn voor de eigenheid van iedere medewerker alsook voor de specifieke invulling per school.

IPB stelt medewerkers in staat te groeien, zowel sociaal, intellectueel als spiritueel en daarbij nieuwe kennis te vergaren en competenties te ontwikkelen. Op deze manier ontwikkelen zowel medewerkers als organisatie zich in de richting van een professionele organisatie.

Het verloop van de cyclus :

Algemeen :

De gesprekkencyclus heeft 3 fases verdeeld over 4 schooljaren.

Deze 3 fases zijn :

- de voorbereidende fase met het POP-gesprek.
- de uitvoerings-/verantwoordingsfase met het functioneringsgesprek.
- de beoordelingsfase met het beoordelingsgesprek.

We onderscheiden een zogenaamde lange en een korte cyclus.

De lange cyclus is van toepassing op alle medewerkers met een vast dienstverband. Het streven is deze cyclus gelijk te laten lopen met de cyclus van het schoolplan aangezien de daarin opgenomen doelstellingen c.q. activiteiten in relatie gebracht kunnen worden met de gevraagde competenties van de medewerkers.

De korte cyclus wordt gehanteerd bij een medewerker met een tijdelijk dienstverband en bestrijkt de periode van 1 jaar.

In dit jaar vinden POP-gesprek, functioneringsgesprek en beoordelingsgesprek plaats.

Het beoordelingsgesprek kan rechtspositionele gevolgen hebben.

De fasering :

Fase 1 – (jaar 1) :

In de voorbereidende fase krijgt de leidinggevende inzicht in het welbevinden van de medewerker binnen de schoolorganisatie en inzicht in diens persoonlijke drijfveren binnen de schoolorganisatie.

Dit inzicht kan worden verkregen door bv. een portfolio, teambesprekingen, 'wandelingsgesprekken', klassenbezoek.

De leidinggevende heeft / verschaft inzicht in de doelstellingen van de organisatie en brengt deze in samenhang met de professionele ontwikkeling van de medewerker.

De medewerker krijgt inzicht in zijn functioneren als professional en stemt zijn verwachtingen af op de verwachtingen van de leidinggevende.

Vervolgens vindt het POP-gesprek plaats aan de hand van het door de medewerker opgestelde persoonlijke ontwikkelingsplan.

Fase 2 – (jaar 2) :

In deze uitvoerings-/ verantwoordingsfase volgt het functioneringsgesprek dat het karakter heeft van een evaluatiegesprek; de opgespelde ontwikkeldoelen worden geëvalueerd en eventueel bijgesteld.

Per schooljaar wordt minimaal een functioneringsgesprek gehouden en dit vindt plaats op basis van gelijkwaardigheid en tweezijdigheid.

Op verzoek van zowel de leidinggevende als de medewerker kan in onderling overleg een (extra) functioneringsgesprek plaatsvinden.

Fase 3 – (jaar 4) :

In deze fase vindt het beoordelingsgesprek plaats. De leidinggevende verschaft zich een beeld van de bekwaamheid van de medewerker en verbindt hieraan een oordeel.

Dit gesprek heeft een eenzijdig karakter.

De leidinggevende kan besluiten op basis van de uitkomsten van de functioneringsgesprekken het beoordelingsgesprek in een eerder stadium te laten plaatsvinden.

5.4 Het persoonlijk ontwikkelingsplan

Het wettelijk kader :

Artikel 9.5. van de CAO Primair Onderwijs

- 1. Het persoonlijk ontwikkelingsperspectief van de werknemer wordt vastgelegd in een persoonlijk ontwikkelingsplan.**
- 2. In het persoonlijk ontwikkelingsplan vindt wederzijdse afstemming plaats tussen de wensen van de werknemer met betrekking tot zijn persoonlijke ontwikkeling en de ontwikkelingsdoelen van de organisatie en worden afspraken gemaakt over zijn scholing, toekomstige inzetbaarheid en doorstroming naar andere interne of externe functies. Werkgever en werknemer maken ook afspraken over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan maximaal 50% van de uren voor deskundigheidsbevordering als bedoeld in de artikelen 2.1, derde lid en artikel 2.2, vierde lid, voor scholing en persoonlijke ontwikkeling.**
- 3. In het persoonlijke ontwikkelingsplan worden tevens afspraken vastgelegd over de door de werkgever beschikbare te stellen faciliteiten in tijd en/of geld.**
- 4. Het persoonlijk ontwikkelingsplan wordt tenminste eenmaal per 4 jaar opgesteld dan wel geactualiseerd en komt jaarlijks in het gesprek over het (toekomstig) functioneren van de werknemer aan de orde.**
- 5. De werkgever biedt aan de werknemer, die binnen de sector primair onderwijs een andere functie ambieert, de gelegenheid de daarvoor noodzakelijke opleiding en scholing te volgen. Afspraken tussen partijen over verlof, studiekostenvergoeding, begeleiding en stagemogelijkheden worden vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst.**

Het POP-gesprek :

Het doel van het POP-gesprek :

- Het vaststellen van de ontwikkelpunten
 - zijn de ontwikkelpunten relevant ?
 - zijn de ontwikkelpunten SMART geformuleerd ?
 - zijn de ontwikkelpunten haalbaar ?
- Het controleren van de ontwikkelactiviteiten
 - leiden de activiteiten tot het behalen van het doel ?
 - zijn de activiteiten in tijd uitvoerbaar ?
 - zijn de activiteiten combineerbaar met het werk ?
- Het afspreken van de facilitering
 - kan/wil de school de tijdsinvestering doen ?
 - kan/wil de school de financiële investering doen ?
 - wat staat tegenover deze facilitering ?

5.4.1 Beleidsvoornemen

Nadat de gesprekkencyclus gedeeltelijk is ingevoerd, gaan we in de komende beleidsperiode ook de beoordelingsgesprekken gaan voeren.

5.5 Formatiebeleid

Per 1 augustus 2006 is de lumpsumfinanciering in de PO ingevoerd. Een van de gevolgen hiervan is dat de schotten tussen de materiele en personele bekostiging komen te vervallen en het formatiebudgetsysteem wordt afgeschaft. Hierdoor zal met ingang van het schooljaar 2006-2007 de formatietoekenning niet langer geschieden op basis van (declaratie van)

formatierekeneenheden (fre's) en wordt de stichting CSO hiermee risicodragers van de prijscomponent.

De formatie van de 3 SBO- scholen wordt zowel ten behoeve van het verzorgen van onderwijs in de eigen scholen als voor activiteiten ten behoeve van het samenwerkingsverband ingezet. In het bestuursformatieplan wordt een nadere uitwerking gegeven van de inzet van de formatie van de SBO- scholen.

In de jaarlijkse zorgplannen van het samenwerkingsverband Federatieve Stichting Samenwerkingsverband Het Gooi e.o., wordt een overzicht gegeven van de activiteiten die door inzet van formatie uit de SBO- scholen uitgevoerd zullen gaan worden. Het bestuursformatieplan ligt ter inzage bij de directeur.

5.6 Taakbeleid

Voortvloeiend uit de Raamovereenkomst, de Regeling Normjaartaak en het welzijnsartikel in de ARBO-wet, zijn scholen verplicht een taakbeleid te voeren. Taakbeleid kan onderscheiden worden in een aantal onderdelen:

- Taakomvangsbeleid: de afstemming tussen het totale takenpakket, de beschikbare financiën en de personeelsformatie;
- Taakverdelingsbeleid: de, naar rato van de werktijdfactor, evenwichtige verdeling van het totale takenpakket over de functies en de personeelsleden;
- Taakbelastingsbeleid: de zorg voor alle personeelsleden, uitgaande van hun individuele belastbaarheid.

De personeelsleden van de 3 SBO-scholen zijn onder te verdelen in drie categorieën:

- Het onderwijs gevend personeel: hieronder vallen de groeps- en vakleerkrachten;
- Het onderwijs ondersteunend personeel: hieronder vallen de functies van orthopedagoog, maatschappelijk deskundige, conciërge, administratief medewerkster, creatief therapeut, logopedist, onderwijs-assistent, etc.
- De directie: bestaande uit algemeen directeur en locatie-directeur.

In het kader van de normjaartaak spreken we niet meer van een werkweek in uren, maar van een jaaraanstelling met een maximale lessentaak en werktijd. De betrekkingssomvang wordt niet langer uitgedrukt in een aantal uren per week, maar in een werktijdfactor. Deze werktijdfactor is de verhouding van het totaal aantal uren op jaarbasis waarvoor het personeelslid is aangesteld ten opzichte van de normjaartaak van 1659 uur.

In de werktijd op jaarbasis onderscheiden we een drietal componenten: lessentaak, schooltaken en deskundigheidsbevordering.

De invulling van de component "schooltaken" of "overige taken", gebeurt op schoolniveau volgens het schema:

- inventarisatie van taken;
- waardering van taken in tijd;
- consensus met betrekking tot compensatie van taken of functies;
- bepaling omvang (minimale) component "schooltaken" per personeelslid a.h.v. werktijdfactor;
- evenredige verdeling taken over personeelsleden;

Uitgangspunt bij de verdeling van taken en werkzaamheden is een goed evenwicht tussen schoolbelang en individueel belang. In dit kader speelt ook de mate van belastbaarheid van de individuele personeelsleden door (tijdelijke) omstandigheden een rol.

- *Zie verder taakbeleid De Wijngaard*

5.7 Begeleiding

Startende leerkrachten vragen een andere begeleiding dan ervaren leerkrachten. Hier wordt bij de begeleiding en coaching rekening mee gehouden.

Er is een draaiboek samengesteld voor de startende leerkracht.

In dit draaiboek staat een duidelijke planning van ondersteuning en coaching.

De begeleiding wordt gegeven door de ib'er. De ib'er observeert, geeft feedback, steunt de leerkracht op inhoudelijk vlak etc.

De directeur observeert en houdt voortgangsgesprekken.

Begeleiding van startende leerkrachten

De beginnende leerkracht heeft te maken met twee werkvelden: de school en de extern betrokkenen. De extern betrokkenen spelen in de startfase een bescheiden rol. De activiteiten van de leraar binnen de school richten zich op drie niveaus:

- Op leerlingenniveau: het begeleiden van de individuele leerlingen;
- Op groepsniveau: het geven van onderwijs;
- Op schoolniveau: andere schoolse activiteiten.

De eerste twee vormen samen de kern van het leraarschap en dat is waar de beginnende leerkracht zich in de startperiode met name op richt. De problemen die daarbij ondervonden kunnen worden laten zich onderscheiden in algemene problemen en meer inhoudelijke problemen.

Algemene problemen:

- I. Persoonlijke problemen;
- II. Omgaan met verantwoordelijkheid;
- III. Verwachtingen en realiteit lopen uiteen;
- IV. Rolopvatting (de leerkracht als pedagoog versus de leerkracht als orde-houder);

Inhoudelijke problemen:

- a. Orde;
- b. Omgaan met verschillen tussen leerlingen;
- c. Leerstof en leermaterialen;
- d. Organisatie van onderwijs- en leeractiviteiten;
- e. Motivatie van leerlingen.

➤ *zie verder draaiboek startende leerkracht.*

5.8 Beleid ten aanzien van werving en selectie

In de afgelopen jaren is het beleid met betrekking tot werving en selectie onderwerp van gesprek geweest. Dit heeft geresulteerd in sollicitatie- procedures die op de verschillende functie-categorieën (onderwijs-gevend personeel, onderwijs- ondersteunend personeel en directieleden) zijn afgestemd. Deze zijn terug te vinden in de "Bestuursmap".

5.9 Overige aspecten

5.9.1 Arbeidsomstandigheden

Het beleid ten aanzien van verbetering van de arbeidsomstandigheden is schooloverstijgend en derhalve mede een zaak van de SCSSO. De wijze waarop dit gerealiseerd wordt, is opgenomen in het Personeelsbeleidsplan.

5.9.2 Verzuimbeleid

Onder het ziekteverzuimbeleid verstaat het bevoegd gezag van de SCSO 'het geheel aan plannen en maatregelen gericht op het voorkomen en/ of verminderen van het verzuim'. De volgende doelstellingen worden hierbij nagestreefd:

- Voorkomen dat werknemers tengevolge van het verrichten van hun werkzaamheden arbeidsongeschikt worden;
- Preventie van beroepsziekten;
- Het ziekteverzuim zo laag mogelijk houden;
- Het voldoen aan de wettelijke regelgeving.

In het ziekteverzuimbeleidsplan wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Preventief beleid: beleid gericht op verbetering van de balans belasting/ belastbaarheid;
- Drempelverhogend beleid: beleid gericht op het voorkomen van ziektemeldingen;
- Curatief beleid: beleid gericht op een spoedig herstel en werkhervatting;
- Registratie en administratie.

➤ *Zie verder ziekteverzuimbeleidsplan stichting cso.*

5.9.3 Vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding

Op basis van de analyse van gegevens is er geen aanleiding tot het nemen van maatregelen. Indien er zich wijzigingen voordoen zal de SCSO een actief beleid voeren met het doel de evenwichtige verhouding tussen het aantal vrouwen en het aantal mannen in directiefuncties te herstellen. Het betreft hierbij de volgende beleidsterreinen:

- Werving en selectie;
- Deeltijdbeleid;
- Mobiliteitsbeleid;
- Scholingsbeleid;
- Loopbaanbeleid.

5.9.4 Bevordering van arbeidsdeelname van allochtone werknemers

Op 1 januari 1998 is de 'Wet stimulering arbeidsdeelname minderheden' (SAMEN) in werking getreden.

Doel van deze wet is het terugdringen van de grote werkloosheid onder minderheden. Ten behoeve van de wet SAMEN, worden gegevens over de geboortelanden van alle werknemers en hun ouders verzameld en opgenomen in de personeelsadministratie. Werknemers zijn wettelijk verplicht die gegevens aan de werkgevers te verstrekken, of schriftelijk bezwaar aan te tekenen tegen deze verstrekking. Alle verstrekte gegevens in het ontoegankelijk voor onbevoegden. De registratie is uitsluitend bedoeld om inzicht te verkrijgen in de mate van evenredige vertegenwoordiging van arbeidsdeelname van minderheden. Het bestuur van de stichting is wettelijk verplicht jaarlijks van deze inventarisatie schriftelijk verslag uit te brengen. Dit verslag is anoniem en niet te herleiden tot individuele personen. Naar aanleiding van dit verslag kunnen beleidsvoornemens worden geformuleerd.

5.9.5 Deeltijdarbeid

Het beleidsplan deeltijdarbeid beschrijft hoe de SCSO omgaat met deeltijdwerk en verzoeken tot wijziging (verlaging of verhoging) van de arbeidsduur (werktijdfactor). Het bestuur stelt zich op het standpunt dat deeltijdwerk binnen het primair onderwijs een normale zaak is, maar dat in het belang van de organisatie en de kwaliteit van het onderwijs steeds moet worden afgewogen of het individuele belang niet strijdig is met het organisatiebelang.

➤ *zie verder beleidsplan deeltijdarbeid stichting CSO.*

5.9.6 Consequenties (meerjaren)planning

Op bovenschools niveau wordt de meerjarenplanning gemaakt, uitgevoerd en bijgesteld. Deze planning is in te zien bij de bovenschoolsdirecteur.

6 Overige beleidsterreinen

6.1 Algemeen (strategisch) beleid

Het strategisch beleid waar op De Wijngaard vanuit gegaan wordt, is op bovenschool niveau vastgesteld. Het Strategisch Beleidsplan (SBP) bevat de beleidsvoornemens van het bestuur en management voor de middellange termijn inzake de visie, de doelstellingen en het perspectief voor de organisatie en het onderwijs.

Het SBP geeft een beschrijving op stichtingsniveau waarbij wordt aangegeven waar we, in gezamenlijkheid met directies, teams en medezeggenschapsraden, naar toe willen werken.

Hierin worden de beleidsuitgangspunten geformuleerd waarlangs SCSO zich de komende periode denkt te ontwikkelen, opdat de mogelijkheden optimaal benut worden.

Het gaat in het SBP om de algemene kaders. Het SBP beslaat een periode van ongeveer 4 jaar en omvat de periode 2011-2014.

- zie verder *Strategisch Beleidsplan 2011-2014 Stichting CSO Gooi e.o.*

6.2 Financieel beleid

In navolging van de andere onderwijssectoren is ook voor het primair onderwijs de lumpsum-financiering ingevoerd, met ingang van 1 augustus 2006, en een nieuwe financiële vastlegging in de vorm van een jaarverslag met ingang van het boekjaar 2005.

Kort samengevat heeft deze invoering twee gevolgen met zich meegebracht:

- Het bestuur kan naar eigen inzicht bepalen hoeveel geld naar welke school gaat;
- Het bestuur heeft de vrijheid te bepalen hoeveel geld er wordt besteed aan personeel en aan andere zaken.

Het financiële beleid is erop gericht de continuïteit van de organisatie te waarborgen en optimale randvoorwaarden te creëren voor de missie en doelstellingen van de stichting en de scholen.

Het volledige financiële beleidsplan is in te zien in de directiekamer van de bovenschools directeur.

6.3 Materieel beleid

Ten aanzien van het onderhoud van gebouwen heeft de Stichting een commissie materiële zaken ingesteld. Deze wordt geadviseerd door een bouwkundig adviseur. Deze hanteert een actueel meerjarenplan op grond waarvan het onderhoud aan gebouwen plaatsvindt.

Iedere school stelt jaarlijks op een conceptbegroting op voor het komende kalenderjaar. Hierin is ook het klein onderhoud opgenomen dat deels door de conciërge van de school wordt uitgevoerd. Binnen deze begroting is ook de planning vervanging leermiddelen en aanschaf materiaal ten aanzien van nieuw beleid opgenomen.

Deze begroting wordt via het bestuur en de GMR jaarlijks vastgesteld.

De locatiedirecteur is binnen de begroting van de locatie verantwoordelijk voor de besteding van de middelen.

6.4 Relatieve beleid

De bovenschools directeur onderhoudt contacten met de andere bovenschools directeuren in de regio, de gemeente en de overheid.

De contacten die voor de school van belang zijn worden door de school zelf onderhouden

6.5 *Beleid met betrekking tot arbeidsomstandigheden*

6.5.1 *Schoolveiligheidsplan*

Het schoolveiligheidsplan legt een eerste verantwoordelijkheid voor een veilig klimaat bij de school zelf. Iedere school is anders en heeft een eigen aanpak nodig. Iedere school dient dan ook een eigen veiligheidsplan te maken. Het is een zeer praktische uitwerking van de verantwoordelijkheid van de werkgever voor een goed arbeidsomstandighedenbeleid. De aard van de werkzaamheden binnen De Wijngaard maken een speciale benadering van de problematiek noodzakelijk. De meeste werknemers in de school hebben als professional ook een pedagogisch-didactische opdracht en als gevolg daarvan een duidelijke gezagsverhouding met leerlingen en hun ouders/ verzorgers. De pedagogische en afhankelijkheidsrelatie tussen leerkracht en leerling (en tussen directie en leerling) kan in de praktijk een bron zijn voor het ontstaan van agressie bij de leerling of diens ouders/ verzorgers. Het schoolveiligheidsplan zal daarom betrekking hebben op alle werknemers, maar ook op de leerlingen en ouders of verzorgers en is in te zien in de directiekamer van De Wijngaard.

6.5.2 *Gezondheid en welzijn*

Het bestuur heeft een contract met Perspectief te Harderwijk afgesloten. Dit contract garandeert de wettelijk noodzakelijke begeleiding bij ziekteverzuim. Daarnaast kan dit, indien nodig, worden aangevuld met "maatwerk", zoals bijvoorbeeld bij reïntegratie en wanneer bijvoorbeeld begeleiding door een deskundige op het gebied van psycho-sociale zorg wenselijk is.

6.5.3 *Verzuimbeleid*

Het bestuur heeft in de afgelopen jaren veel aandacht besteed aan beleid met betrekking tot een verzuim- en reïntegratieprocedure. Het doel is om door middel van een structurele aanpak, ziekteverzuim zoveel mogelijk te voorkomen, te bestrijden en terug te dringen en tevens het reïntegratieproces zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

Met betrekking tot het laatste is een notitie ziekteverzuim opgesteld.

Per 1 augustus 1995 heeft de Stichting Vervangingsfonds (een door de overheid geïnitieerd fonds ter declaratie van ziektevervangingen) een bonus- malussysteem ingevoerd.

Bij bovenmatig ziekteverzuim is de instelling verplicht een extra premie te betalen, welke uitgaat boven de door de overheid beschikbaar gestelde gelden.

Hiervoor is bovenschols een voorziening getroffen.

Ziekte kan echter niet in alle gevallen voorkomen worden, alle preventieve maatregelen ten spijt. Er zijn voldoende oorzaken voor al dan niet langdurig ziekteverzuim te bedenken waar de organisatie geen invloed op heeft.

Preventieve maatregelen zijn gericht op vermijdbaar ziekteverzuim, daarnaast op het voorkomen van langdurig ziekteverzuim. Dit betekent werken aan de kwaliteit van de organisatie en de arbeidsomstandigheden.

Het beleid met betrekking tot de taakbelastbaarheid van individuele personeelsleden, maakt hier onderdeel van uit.

Bijlage 1 - Ondertekening

De overheid vraagt aan alle scholen om ouders inzicht te geven in hun manier van werken. Aan iedereen die kinderen op onze school heeft, leggen wij verantwoording af over onze manier van werken en de behaalde resultaten. De onderwijsinspectie toetst of de inhoud van de gids overeenkomt met de schoolpraktijk.

Het bestuur en de medezeggenschapsraad zijn het eens met de inhoud en hebben gecontroleerd of de gids voldoet aan de wettelijke vereisten. De inspectie krijgt een exemplaar van deze gids toegestuurd.

Schoolplan van:

SBO De WIJNGAARD

Jacob van Campenstraat 1

1271 LP Huizen

Locatiedirecteur: dhr. C.K. van der Jagt

Namens het bestuur:

Namens de Medezeggenschapsraad:

Mw. A. A. B. Fisher

Dhr. Ch. Hondius